

UVODNIK

Majska številka Knjižničarskih novic naznanja, da je za nami že skoraj polovica letošnjega leta. Tokrat objavljamo poročila o številnih, uspešno zaključenih projektih, ki sta jih pripravili **Tilka Jamnik** in **Darja Lavrenčič Vrabec**. Vabimo vas tudi k branju poročila o udeležbi slovenskih knjižničarjev na 22. proljetni školi šolskih knjižničarja Republike Hrvaške, ki ga je zapisala **Ivanka Učakar**, ter nadaljevanja poročila o ekskurziji, ki jo je organizirala Sekcija študentov bibliotekarstva pri ZBDS. Poročilo sta napisali **Uršula Tarfila** in **Helena Rojec**.

V rubriki Vsebinska obdelava knjižničnega gradiva **Tatjana Kovač** piše o rabi ednine ali množine glede na posamezno oziroma splošno v predmetnih oznakah.

Tomaž Bešter tokrat predstavlja tri naslove v slovenščini, ki govorijo o knjižnicah in knjižničarjih. **Irena Oder** opisuje

delovanje nove bukvarne Ajta, **Leja Borovnjak** in **Kaja Antlej** pa vas bosta s prispevkom popeljali v 3D svet.

Za rubriko Digitalna knjižnica Slovenije sta polletno poročilo o njenem delovanju pripravili **Daša Pokorn** in **Mojca Šavnik**.

Špela Pahor je tokrat pripravila dva prispevka o knjižničnih prireditvah v Mestni knjižnici Izola. Objavljamo tudi fotografije s podelitve zlatega reda za zasluge dr. Branku Berčiču.

Vabimo vas, da se udeležite konference o trajnem ohranjanju digitalnih virov in da pošljete referate za posvetovanje na temo »Bralna kultura v slovenskih splošnih knjižnicah«. Lahko pa pošljete tudi prispevek za objavo v Knjižničarskih novicah.

Damjana Vovk

SLOVENSKA KONFERENCA O TRAJNEM OHRANJANJU DIGITALNIH VIROV

Narodna in univerzitetna knjižnica bo 17. septembra 2010 v Ljubljani v okviru projekta dLib.siPlus organizirala enodnevno **konferenco na temo trajnega ohranjanja digitalnih virov**. Posvet bo potekal v prostorih Pošte Slovenije na Čopovi ul. 11.

Udeležba na konferenci je brezplačna. Prijave in objave udeležbe sprejemamo najpozneje do 15. 9. 2010.

Za več informacij o konferenci in njenem programu ter za prijavo obiščite spletno stran <http://www.dlib.si/todv/konferenca/Okonferenci.aspx>.

Kazalo:

Uvodnik	1
Slovenska konferenca o trajnem ohranjanju digitalnih virov	1
Koledar prihajajočih srečanj	2
Raba ednina/množine glede na posamezno/splošno v predmetnih oznakah	3
22. proljetna škola šolskih knjižničarja Republike Hrvaške	4
Moja naj knjiga 2010	6
Slovenski knjižnično-muzejski MEGA kviz, šolsko leto 2009/2010	7
Krakov in Auschwitz	8
Knjiga te čaka. Poišči jo!	12
Danes knjižničarji celjski	14
Nekaj literarnih pogledov na knjižnice	15
Časopisje na dLib.si	16
Bukvarna Ajta	17
Avatarji že tudi v knjižnicah	18
Podelitev odlikovanja dr. Branku Berčiču	20
Potek digitalizacije v letu 2009 in prvi polovici leta 2010 v NUK	21
Cerkvice v Izoli	22
Tatjana Prodan razstavlja v Mestni knjižnici	24
Najava: Bralna kultura v slovenskih splošnih knjižnicah	26
Oglasi	28

KOLENDAR PRIHAJAJOČIH SREČANJ

TUJINA

(izbor za obdobje avgust - september 2010)

- **3.-4.8.2010**, San Jose, ZDA, *Digital Preservation for Digital Collaboratives*, <http://www.bcr.org/dps/training/neh-dpdc.html>
- **6.-8.8.2010**, Chania, Grčija, *Open Access to Science Information: Trends, Models and Strategies for Libraries; IFLA Satellite pre-conference*, <http://www.ifla-sat-kania.com/>
- **7.-8.8.2010**, Stockholm, Švedska, *Marketing Libraries in a Web 2.0 world*, <http://www.sub.su.se/ifla/start.htm>
- **7.-9.8.2010**, Stockholm, Švedska, *Open access to parliamentary information*, <http://www.riksdagen.se/preifla10>
- **7.-9.8.2010**, Oslo, Norveška, *With the Right to Read*, <http://www.abm-utvikling.no/bibliotek/with-the-right-to-read.html>
- **7.-10.8.2010**, Malmö, Švedska, *Building strong communities: unleashing the potential of public libraries to build community capacity, engagement and identity*, <http://www.satellitemalmo.org>
- **8.-9.8.2010**, Gothenburg, Švedska, *Information literacy: context, community, culture*, <http://www.ifla.org/files/information-literacy/ifla-il-satellite-2010.pdf>
- **8.-9.8.2010**, Boras, Švedska, *Cooperation and Collaboration in Teaching and Research Trends in Library and Information Studies Education*, <http://www.hb.se/bhs/ifla>
- **8.8.2010**, Stockholm, Švedska, *Measuring usage and understanding users! E-resources statistics and what they teach us*, <http://www.sub.su.se/iflastatistics/start.htm>
- **9.8.2010**, Boras, Švedska, *The global librarian*, <http://npsig.wordpress.com/the-global-librarian/>
- **9.8.2010**, Gothenburg, Švedska, *The future of school libraries in a national and international perspective*, <http://www.skolbibliotek.se/preconf2010.htm>
- **9.-11.8.2010**, Terälahti, Finska, *8th Annual CISTM: Change Management Agenda for Information Science, Technology and Management*, <http://www.cistm.org/>
- **10.-15.8.2010**, Gothenburg, Švedska, *76th IFLA General Conference and Assembly: "Open access to knowledge - promoting sustainable progress"*, <http://www.ifla.org/en/ifla76>
- **16.-18.8.2010**, Uppsala, Švedska, *New techniques for old documents - Scientific examination methods in the service of preservation and book history*, <http://www.ub.uu.se/en/Just-now/Conferences-and-seminars/2010/IFLA-2010-Satellite-meeting/>
- **17.-18.8.2010**, Copenhagen, Danska, *Libraries in a Multicultural Society - Possibilities for the future*, <http://www.iflacopenhagen.com>
- **1.-3.9.2010**, Graz, Avstrija, *6th International Conference on Semantic Systems*, <http://i-semantics.tugraz.at/>
- **1.-3.9.2010**, Brisbane, Avstralija, *ALIA Access 2010*, <http://conferences.alia.org.au/access2010/index.html>
- **6.-10.9.2010**, Glasgow, VB, *ECDL 2010*, <http://www.ecdl2010.org/>
- **19.-24.9.2010**, Dunaj, Avstrija, *iPRES 2010*, <http://www.ifs.tuwien.ac.at/dp/ipres2010/>
- **22.-24.9.2010**, Ankara, Turčija, *The Impact of Technological Convergence and Social Networks on Information Management*, <http://by2010.bilgiyonetimi.net/english.html>
- **28.9.-2.10.2010**, Murcia, Španija, *ISIC: The Information Behavior Conference 2010*, <http://informationr.net/isic/2010.html>

ISSN 0353-9237

Izdala in založila: Narodna in univerzitetna knjižnica, Turjaška 1, 1000 Ljubljana

Za knjižnico: Mateja Komel Snoj

Odgovorna urednica: Damjana Vovk (e-pošta: icb@nuk.uni-lj.si)

Uredniški odbor: dr. Melita Ambrožič, dr. Silva Novljan, dr. Maja Žumer

Naklada: 400 izvodov

Naročila in odpovedi tiskane in elektronske oblike Knjižničarskih novic: icb@nuk.uni-lj.si oz. tel. št. 01/2001-176

VSEBINSKA OBDELAVA KNJIŽNIČNEGA GRADIVASTROKOVNE
TEME**RABA EDNINA/MNOŽINE GLEDE NA POSAMEZNO/SPLOŠNO V PREDMETNIH OZNAKAH**

Za opredelitev vsebine knjižničnega gradiva dodelimo predmetno oznako, ki je v ednini ali množini (glej Splošni slovenski geslovník: navodila za predmetno označevanje, 2002).

V skladu s pravili za oblikovanje predmetnih oznak so nekateri izbrani izrazi lahko v ednini ali množini. Predmetne oznake so v ednini, kadar označujejo posamezno, to je določeno enoto, določeno vrsto. V to skupino sodijo imena korporacij, ustanov, prirediteljev..., ki jih v formatu MARC vpisujemo v polje 601.

Predmetne oznake so v množini, kadar označujejo splošne predmete, objekte, vrste. To so generični pojmi in pojmi s področja človekovega delovanja, ki v formatu MARC sodijo v polje 606. Ker so splošni, običajno ne dodajamo predmetne oznake za določen kraj.

Tudi za vnos v polje 610 izbiramo predmetne oznake v množini iz Spletnega splošnega slovenskega geslovníka. To velja za knjižnice, ki ne uporabljajo strukturiranega polja 606. V polju 610 se vsem imenskim predmetnim oznakam izognemo in uporabljamo le splošne tematske oznake v množini. Primeri:

Predmetne oznake za posamezno:

Osnovna šola Toneta Čufarja, Ljubljana
Univerza, Nova Gorica
Gorenjski muzej, Kranj
Pokrajinski muzej, Maribor
Mednarodni poletni festival, Ljubljana
Ljubljanski mednarodni filmski festival
Banka Slovenije
Mladinski pihalni orkester Viva
Pevski zbor Kolinska

Predmetne oznake za splošno:

Osnovne šole
Univerze
Muzeji
Pokrajinski muzeji
Festivali
Filmski festivali
Banke
Pihalni orkestri / Simfonični orkestri
Pevski zbori / Mešani pevski zbori

Tudi zemljepisne predmetne oznake in tematske predmetne oznake, ki so izpeljane iz lastnih imen, lahko po potrebi izrazimo kot splošne pojme, ki so v množini. Primeri:

Predmetne oznake za posamezno:

Cerkniško jezero
Šmartinsko jezero
Lymska bolezen
Kosovska bitka
Kartuzija Pleterje

Predmetne oznake za splošno:

Jezera / Presihajoča jezera
Umetna jezera
Bolezni / Infekcijske bolezni
Bitke
Kartuzije

Naslednja skupina izbranih izrazov so predmetne oznake, ki so v ednini, kadar označujejo rezultat človekovega udejstvovanja z vidika teorije; kadar ga označujejo z vidika človekove ustvarjalnosti pa so v množini. V predmetnem nizu so prve predmetna značnica, druge so predmetno določilo. Primeri:

Opera – Filozofski vidik	Mozart, W.A. - Opere
Opera – Zgodovina	Verdi, G. – Opere
Soneti – Literarna teorija	Prešeren, F. – Soneti

22. PROLJETNA ŠKOLA ŠKOLSKIH KNJIŽNIČARA REPUBLIKE HRVATSKE

**Školska knjižnica i slobodno vrijeme učenika in Neposredno i posredno uključivanje knjižničara u školski kurikulum
Zagreb, 7. 4. – 10. 4. 2010**

Tradicionalno srečanje šolskih knjižničarjev Hrvaške je organizirala Agencija za odgoj i obrazovanje (višja svetovalka Biserka Šušnjić, Zagreb) v sodelovanju s Filozofsko fakulteto v Zagrebu, Odsjek za informacijske znanosti (prof. dr. sc. Jadranka Lasić-Lazić) in društvom Hrvatska udruga školskih knjižničara (HUŠK). Pomladna šola v času počitnic je edino strokovno srečanje na državni ravni. Udeleži se je okrog 700 knjižničarjev, kotizacije ni, stroške pokriva Ministrstvo za znanost, šolstvo in šport. Letošnji temi **šolska knjižnica in prosti čas ter vključevanje šolskega knjižničarja v kurikulum** sta opredelili cilje: raziskati in spoznati možnosti kreativnega vključevanja šolskega knjižničarja v kurikulum, posebej na področju prostega časa, usvojiti vsebine knjižničnih informacijskih znanj in jih prilagoditi uporabnikom svoje knjižnice, pri načrtovanju pričeti od pričakovanih dosežkov učencev, ...

Šole se udeležujem že nekaj let, spremljam njen napredek. Kaj sem zaznala letos? Prvič je bila organizirana v Zagrebu, dosedaj se je vedno dogajala v enem od hotelskih kompleksov na obali. Prav gotovo je to manjši strošek, vendar udeleženci nismo imeli toliko možnosti za neformalno druženje. Srečanje je bilo izrazito delovno naravnano, odprtje, plenarni del in delavnice so potekale na šolah. Videli smo, v kakšnih razmerah deluje hrvaško šolstvo. Program je bil manj natrpan, prvi dan plenarna predavanja, drugi dan delavnice, tretji dan okrogle mize in

predstavitev izkušenj, četrti strokovna ekskurzija. Dobrodošla novost – na delavnice smo se prijavljali vnaprej, predstavitev izkušenj so se trikrat ponovile, vsakič za nekaj županij (pokrajin). Organizacija boljša, program je omogočal udeležencu delo v vsaj dveh delavnicah in sodelovanje na okrogli mizi.

HUŠK je že tretje leto podelil nagrado Višnja Šeta, poimenovano po knjižničarki z Reke, ki je pričela s šolo. Skulpturo so prejele tri knjižničarke. Društvo vsako leto izvede humanitarno akcijo, tokrat so pozvali k izdelavi tipanke za slabovidne učence.

Letošnja ekipa iz Slovenije - šest udeleženk: dr. Vlasta Zabukovec, Oddelek za bibliotekarstvo, informatičjsko znanost in knjigarstvo, FF, Ljubljana; mag. Majda Steinbuch, svetovalka za knjižnično dejavnost, Zavod RS za šolstvo, Ljubljana; Nataša Kuštrin Tušek, predsednica Društva šolskih knjižničarjev, Nova Gorica; Tinka Fric, Polona Lah Skerget in Ivanka Učakar, članice Sekcije za šolske knjižnice, ZBDS.

V plenarnem delu smo po svečanem odprtju poslušali referate o prenovi bolonjskega študija na Filozofski fakulteti v Zagrebu, vlogi knjižničarja v kurikulumu, šolski knjižnici v povezavi z likovno kulturo, umetnostjo in muzejem, prostem času uporabnikov šolske knjižnice in novih storitvah,

knjižničarskih kompetencah in pričakovanih rezultatih poučevanja, vlogi šolske knjižnice pri delu z nadarjenimi. Predstavitev so bile kratke in jedrnat, po večini predstavljene tekoče in na zanimiv način. Nekatero so dostopne na spletni strani Agencije za odgoj i obrazovanje.

Ker je bila tema prosti čas, so se na delavnicah vrstile dejavnosti, ki so možne v knjižnici (celo take, za katere bi sodili, da tja ne sodijo): projekt kot metoda aktivnega učenja, timsko poučevanje, mreža 2.0, uporaba internetnih virov, izdelovanje digitalnih materialov, pripovedovanje ljudskih pravljic, srečanje s pisateljico, kreativno pisanje, prostovoljstvo, ekološke delavnice, origami, družabne igre, asertivnost, otrokove pravice, mediacija. Pet delavnic so izpeljali na terenu (ogledi Zagreba, ogledi muzejev).

Nekaj utrinkov z delavnic:

Dr. Vlasta Zabukovec je pripravila delavnico *Timsko poučevanje*, ki je pritegnila publiko. Jezik ni bil ovira, sporazumevanje, izmenjava izkušenj in dopolnjevanje s teoretičnimi pogledi je potekalo sproščeno in živahno.

Delavnica *Rad na projektu v osnovnoškolski knjižnici – metoda aktivnog učenja*, dr. Ivanke Stričević. V plenarnem delu je predstavila, kako projektno delo poteka; v drugem pa so skupine predstavile realiziran ali zamišljen projekt. V »moji« skupini smo predstavili projekt hip hop glasba in gra-

fiti, ki so ga izvedli v osnovnošolski knjižnici na Reki, pravi udeleženka Tinka Fric. Delavnica je bila zanimiva, le uvodni del bi bil lahko krajši, saj je zmanjkalo časa, da bi vse skupine predstavile svoj projekt.

Druga delavnica je imela obetaven naslov – *Kako razbiti dosadu*. Moderatorica je predstavila svojo šolsko knjižnico in povedala nekaj o igri. Nato smo udeleženci igrali družabne igre. Minila je hitro, vendar ni izpolnila pričakovanj, saj ni bilo konkretnih nasvetov, primerov, načinov, kako privabiti otroke v šolsko knjižnico kot prostor za preživljanje prostega časa.

Susret s književnicom Božicom Jelušić – s knjigama i o knjigama. Karizmatična pesnica in prevajalka je predstavila dvorec Barnagor v kraju Čepelovac, južno od Đurđevca. Skrbi za knjižno zbirko približno 3000 knjig družine Trezić v nemščini, francoščini, angleščini, italijanščini. Dvorec si je možno ogledati po dogovoru, sicer pa v njem potekajo literarne in likovne delavnice. V drugem delu je Jelušićeva predstavila svoje literarno delo – prevajanje, romane, pesništvo v kajkavščini. Predstavila nam je še nekatere druge pesnike, ki so ji pri srcu in nam ob tem zaupala, da zna izredno veliko pesmi na pamet, med drugim tudi Prešernov Sonetni venec v slovenščini in hrvaščini.

Delavnico *Naučimo se biti asertivni* sta vodili knjižničarka in prof. psihologije. Seznanili sta nas z relativno novim pojmom asertivnosti, prednostmi treninga (del programa za preventivo pred nasiljem v šoli, metoda reševanja konfliktov). V drugem delu smo v paru in kot igro vlog v situacijah trenirali večšine.

V popoldanskem času smo obiskali Muzej suvremene umjetnosti, odprt decembra 2009. V treh nadstropjih je razstavljenih preko 1500 eksponatov, ki so prava paša za oči. Vredno ogleda.

Na delavnici *Upoznajmo Zagreb Šenoina Zlatarova zlata* smo se kot »srednješolci« odpravili po Zagrebu in ob odlomkih romana raziskovali Zagreb, njegovo arhitekturo in zgodovino. Delavnico smo zaključili v umetniški gimnaziji tik ob cerkvi sv. Marka, kjer smo si ogledali obnovljene prostore knjižnice.

Dr. Mihaela Banek-Zorica je moderirala okroglo mizo *Mednarodna sradnja u školskom knjižničarstvu*, na kateri so tri slovenske predstavnice: mag. Majda Steinbuch, Nataša Kuštrin Tušek in dr. Vlasta Zabukovec, predstavile prenovo gimnazijskih programov s posebnim poudarkom na medpredmetnem povezovanju ter prenovo študija bibliotekarstva na FF v Ljubljani. Nastopili sta tudi knjižničarki z Danske - Maria Eriksen Brit in Nizozemske - dr. Helen Boelens, ki sta govorili o šolski knjižnici kot »centru« šole; dr. Senada Dizdar s Filozofske fakultete v Sarajevu pa o nespodbudnih razmerah v Bosni in Hercegovini.

Druge okrogle mize se nismo udeležile, ker so istočasno potekale predstavitve dobre prakse na teme branje, korelacije (medpredmetno povezovanje), kulturni projekti, otrokove pravice, sodelovanje, kreativnost.

Tinka Fric, OŠ Žužemberk:
Čas v Zagrebu je mineval hitro. Organizacija je bila dobra, program raznolik, pester. Največja razlika, ki sem jo opazila, je sproščenost

hrvaških knjižničarjev pri predstavljanju referatov in pri vodenju delavnic. Kljub sproščenosti so program izvedli profesionalno. Je pa pridih sproščenosti to, kar pogrešam na različnih seminarjih, kongresih v Sloveniji.

Polona Lah Skerget, Šolski center PET Ljubljana

Ugotovila sem, da imajo hrvaški srednješolski knjižničarji podobne težave kot slovenski: kako uvrstiti vsebine v kurikulum, kako se povezovati z učitelji, kako se afirmirati v šolskem okolju. Iz povedanega sem razbrala, da knjižnice še daleč niso tako opremljene kot naše (računalniški katalogi, prostor), pa vendar se zdi, da knjižničarji izžarevajo nek optimizem, ki se kaže v poskusih, kako z najrazličnejšimi dejavnostmi knjižnico vključiti v kurikulum šole. Zelo sem zadovoljna, da sem se udeležila Pomladne šole, saj sem na ta način nekoliko prestopila okvirje, v katerih se stalno gibljem, lahko sem primerjala ter premislila svoje delo v kontekstu delovanja kolegov iz sosednje Hrvaške.

Program in gradiva so dostopni na spletnih straneh:

<http://www.knjiznicari.hr/UDK02/index.php/22>. [proletna škola školskih knjižničara](http://www.knjiznicari.hr/UDK02/index.php/22)

<http://www.azoo.hr/tekst/skola-se-odrzala-od-7.-do-10.-travnja-2010.-u-zagrebu/2282/9>

Zbornik prispevkov si lahko izposodite v Narodni in univerzitetni knjižnici Ljubljana.

Ivanka Učakar
Osnovna šola Frana Albrehta Kamnik,
Sekcija za šolske knjižnice, ZBDS

POROČILA

MOJA NAJ KNJIGA 2010

V šolskem letu 2009/2010 je že **trinajstič – in četrtič prek spleta** – potekalo glasovanje za *Mojo najljubšo knjigo* po izboru mladih bralcev. Sodelovalo je okrog 90 mentorjev, ki so spodbujali mlade k branju in sporočali njihove glasove. Glasovanje je potekalo v **49 splošnih knjižnicah in v šolskih knjižnicah na njihovem področju**; sodelovali pa so tudi slovenski otroci izven Slovenije. **Glasovalo je 22.306 mladih bralcev**, od tega smo jih **784** prejeli od slovenskih mladih bralcev izven Slovenije.

Akcijo strokovno vodi Pionirska s pomočjo odbora za priznanje *Moja najljubša knjiga*, ki ga sestavljajo predstavniki iz splošnih in šolskih knjižnic, častni člani pa so predsednik Zveze bibliotekarskih društev Slovenije, predsednik Slovenske sekcije IBBY in predstavnik mladih bralcev.

Glasujejo lahko vsi otroci, ki knjigo sami preberejo, pri čemer smejo glasovati za katero koli delo, ne glede na letnico njegove izdaje, glavna pozornost pa velja leposlovnih knjigi. Knjiga, ki že peto leto dobi največ glasov mladih bralcev, prejme zlato priznanje, nato pa je izločena iz nadaljnega glasovanja.

V tem šolskem letu je glasovanje četrtič potekalo prek spleta: www.naj-knjiga.si.

Avtor	Naslov	Št. glasov
1. Primož Suhodolčan	Pozor, pravljice! - zbirka	389
2. Primož Suhodolčan	Živalske novice – vsi naslovi	243
3. Goran Vojnovič	Čefurji raus!	221
4. Josip Vandot/ Andrej Rozman Roza	Kekec – vsi naslovi	168
5. Primož Suhodolčan	Peter Nos - zbirka	141
6. Vid Pečjak	Drejček in trije Marsovčki	129
7. Kajetan Kovič	Maček Muri	117
8. Desa Muck	Lažniva Suzi	111
9. Desa Muck	Blazno resno – zbirka	110
10. Desa Muck	Hči lune	105

Vsem mentorjem se iskreno zahvaljujemo za prizadevno sodelovanje v projektu **Moja naj knjiga!** Med njimi je žreb izbral pet mentoric, ki smo jih za nagrado povabili na strokovni izlet v Celje, 12. maja letos.

Helena Brulc, Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto
Sabina Grabljevec, OŠ Božidarja Jakca Ljubljana
Boža Peršič, OŠ Milojke Štrukelj Nova Gorica
Mojca Sever, Knjižnica Rogaška Slatina
Olga Tavčar, Didaktično ravnateljstvo Opčine

Avtor	Naslov	Št. glasov
1. Stephenie Meyer	Somrak saga - zbirka	1156
2. Francesca Simon	Grozni Gašper - zbirka	887
3. Adam Blade	Lov na pošasti - zbirka	665
4. Daisy Meadows	Mavrične vile - zbirka	643
5. Enid Blyton	Pet prijateljev - zbirka	403
6. Knister	Mala čarovnica Lili - zbirka	402
7. Dav Pilkey	Kapitan G atnik - zbirka	294
8. R(ober) L(awrence) Stine	Soba nočne more - zbirka	241
9. Mary Pope Osborne	Čarobna hišica na drevesu – zbirka	224
10. Hergé	Tintin - zbirka	221

Moja najljubša slovenska knjiga po izboru mladih bralcev za leto 2010 je **zbirka POZOR, PRAVLJICE!** **Primoža Suhodolčana** z ilustracijami **Uroša Hrovata**.

Izhaja pri založbi Karantanija.

Moja najljubša prevedena knjiga po izboru mladih bralcev za leto 2010 pa je zbirka **SOMRAK SAGA Stephenie Meyer**, ki sta jo prevedli Nina Medved in Urška Willewaldt.

Izhaja pri založbi Učila International.

Seznam 100 najbolj priljubljenih knjig najdete na domači strani:

http://www.naj-knjiga.si/nosilci_priznanj/Seznami/moja_naj_2010.pdf.

Morda ga boste (vsaj delno) lahko uporabili kot priporočilo za branje mladim bralcem med letošnjimi počitnicami!

Tilka Jamnik
Mestna knjižnica Ljubljana
Pionirska – center za mladinsko književnost
in knjižničarstvo

SLOVENSKI KNJIŽNIČNO-MUZEJSKI MEGA KVIZ, ŠOLSKO LETO 2009/2010

POROČILA

poročilo

V šolskem letu 2009/2010 je potekal 4. cikel Slovenskega knjižnično-muzejskega MEGA kviza, ki ga strokovno pripravlja in vodi MKL, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo v sodelovanju s Pedagoško sekcijo pri Skupnosti muzejev Slovenije in drugimi sodelavci, predvsem splošnimi in šolskimi knjižnicami v Sloveniji. Finančno ga podpira predvsem Javna agencija za knjigo RS.

V 4. ciklu MEGA kviza so bili naslednji sklopi:

- Baron Jurij Vega in Vegova domačija v Zagorici
- Fran Erjavec in razstavi v Ljubljani in Novi Gorici
- Valentin Vodnik in Vodnikova domačija v Ljubljani
- Alma Karlin in njeno spletno domovanje
- Giuseppe Tartini in Tartinijeva hiša v Piranu

Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev v 4. ciklu tiskane vprašalnika (potovalnega lista) nismo natisnili. MEGA kviz je bilo mogoče reševati na spletni strani www.koz.si/megakviz, pa vendar tudi s tiskanim vprašalnikom, ki je v pdf obliki pri vsakem sklopu.

Kviz smo lahko vsak mesec spremljali tudi na TV Slovenija v oddaji Enajsta šola – Oddaja za radovedneže. Na vsak sklop posebej je opozarjala tudi revija PIL.

Reševanje je potekalo do 31. marca, potem pa so mentorji reševanja pomagali reševalcem zbrati rešitve, predvsem pa žige, in jih poslali Pionirski. Večina slovenskih splošnih knjižnic je organizirala delno žrebanje med svojimi reševalci in jih tudi nagradila.

V 4. ciklu Slovenskega knjižnično-muzejskega MEGA kviza **smo zbrali 9.054 rešitev**, od tega 5.793 rešitev neposredno prek spleta in 3.261 rešitev z vprašalniki, ki so si jih natisnili s spleta. Okrog 10 % je MEGA rešitev, t. j. z vsemi rešenimi sklopi ali pa je udeležencem uspelo zbrati vseh pet žigov.

Zaključek MEGA kviza v tem šolskem letu in MEGA žrebanje smo snemali v TV oddaji **Enajsta šola – oddaja za radovedneže**, ki je bila prvič na sporedu v četrtek, 20. maja ob 16.25.

Glavno – **MEGA nagrado** smo izžrebali med reševalci, ki so rešili vse sklope ali so zbrali vse žige. Enotedensko letovanje med letošnjimi počitnicami podarja ZPM Krško.

23 nagrad smo izžrebali med reševalci, ki so rešili vsaj en sklop in pridobili vsaj en žig kulturne ustanove. Brezplačne obiske muzejev za izžrebanega reševalca in ves njegov razred ter njihovega mentorja podarjajo slovenski muzeji in galerije, združeni v Pedagoški sekciji Skupnosti muzejev Slovenije.

Nagrade 5 izžrebanim mentoricam - zbirko Slovenske pravljice (Nova revija, 2002) - podarja Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS.

Ker so izžrebane mentorice iz naših vrst, njihova imena objavljamo tudi v Knjižničarskih novicah:
MAJDA ČELIK, OŠ Cirila Kosmača, Piran
KAROLINA IŽANC, I. OŠ, Rogaška Slatina
TANJA POTOČNIK, OŠ Videm, Videm pri Ptujju
LUCIJA ŠTAMALUK, OŠ Podgorje, Slovenj Gradec
DAMIJANA ŠUKLJE, OŠ Mirana Jarca, Črnomelj

Nagrajenim mentoricam iskreno čestitamo!

Vsem reševalcem in mentorjem se iskreno zahvaljujemo za sodelovanje!

Iz poročil mentorjev povzemamo:

- MEGA kviz je preveč zahteven, mladi reševalci ga ne morejo rešiti sami, znameniti Slovenci niso v UN, učenci jih ne poznajo;
- problem je pridobivanje žigov (učenci gredo na šolske strokovne ekskurzije, vendar njihovi spremljevalci ne želijo skrbeti še za to);
- pogrešajo tiskani vprašalniki, težje je načrtovati, ker so sklopi na spletu čez pet mesecev.
- TODA: kjer so se mentorji zavzeli, ga uporabljajo za motivacijo / v okviru projekta Rastem s knjigo, npr. SIK Šentjur, Tržič), spoznavanje kulturne dediščine (SIK Ajdovščina, njihove OŠ ... OŠ Pohorskega bataljona ga uporablja kot vsebine pri računalniškem opismenjevanju);
- število rešitev je v primerjavi z lani upadlo, kar je

- verjetno posledica predvsem tega, ker nismo natisnili Potovalnih listov (v šol.l. 2008/2009 je bilo v 3. ciklu 12.245 rešitev, od tega s Potovalnim listom 7.259 in 4.986 na spletu; v šol. l. 2007/2008 je bilo v 2. ciklu 12.251 rešitev, od tega s Potovalnimi listi 6.297 in 5.954 na spletu; v šol. l. 2006/2007 je bilo v 1. ciklu zbrali 6.854 rešitev, od tega 5.254 s Potovalnimi listi in 1.600 na spletu.). Treba pa je vedeti tudi to, da so učenci in učitelji iz leta v leto bolj obremenjeni, tudi z različnimi kvizi;
- ko analiziramo podatke reševanja MEGA kviza, je treba upoštevati tudi to, da je na spletu zabeleženih okrog 40.000 klikov na vsak sklop in pri AV gradivu 22.012 klikov (kar vsaj delno pomeni to, da obiskovalci pregledujejo MEGA kviz in uporabljajo njegove informacije in spodbude).

Dovolite, da zaradi načrtovanja dela za naslednje šolsko leto že zdaj predstavimo **znamenite Slovence v 5. ciklu Slovenskega knjižnično-muzejskega MEGA kviza v šolskem letu 2010/2011**. V obdobju *Ljubljana 2010 – svetovna prestolnica knjige* so izbrani bolj v »ljubljskem krogu«. Pri izboru smo upoštevali raz-

lična strokovna ter umetnostna področja.

- **Žiga Zois**, baron Edelsteinski (1747 – 1819), podjetnik, preroditelj, mecen, tehnik in naravolovec.
- **Ivan Hribar** (1851 – 1941), bančnik, politik, diplomat, tudi pesnik, prevajalec in publicist.
- **Ivana Kobilca** (1861 – 1926), najpomembnejša slovenska slikarka.
- **Friderik Pregl** (1869-1930), slovensko-avstrijski zdravnik in kemik. Je edini znanstvenik slovenskega rodu, ki je dobil Nobelovo nagrado.
- **Kristina Brenk** (1911-2009), pisateljica, dramatičarka in prevajalka, dolgoletna urednica mladinske književnosti pri založbi Mladinska knjiga v Ljubljani.

Tilka Jamnik
nosilka MEGA kviza
Mestna knjižnica Ljubljana
Pionirska – center za mladinsko književnost
in knjižničarstvo

POROČILA

KRAKOV IN AUSCHWITZ

strokovna ekskurzija *Sekcije študentov bibliotekarstva pri ZBDS*,
10.-14. 3. 2010

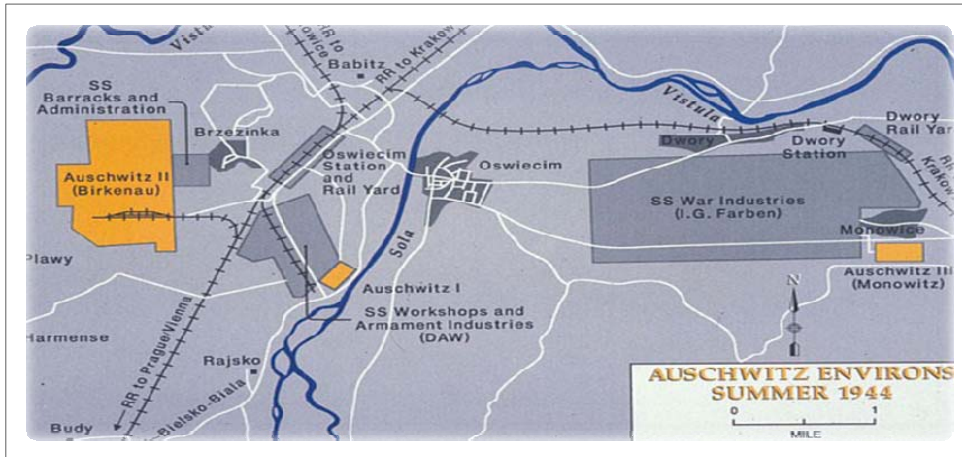
Prvi del članka je bil objavljen v KN št. 4.

AUSCHWITZ – tovarna smrti, muzej groze

Mislím, da ni človeka, ki ne bi že kdaj kaj slišal, videl ali prebral o nemškem koncentracijskem taborišču Auschwitz. A kljub temu ima vsak posameznik svoje vtise in razmišljanja, vsak posameznik zgodbo o Auschwitzu doživlja na svoj način. Iz svoje izkušnje lahko povem, da se pripovedovanja prijatelja, ki je muzej že obiskal, ali pa branje o tem človeka ne dotaknejo na enak način, kakor se ga dotaknejo takrat, ko stoji na mestu samem,

ko poslušá pripovedovanje vodiča, ko tudi na lastne oči vidi zgradbe, prostore, opremo, fotografije, ki prikazujejo dejansko dogajanje, ostanke predmetov, ki so jih uporabljale žrtve tega taborišča.

Mesto Auschwitz so, po besedah arhitekturnega zgodovinarja, profesorja in enega največjih strokovnjakov na področju proučevanja Auschwitza, Roberta Jan van Pelta, prvotno ustanovili Nemci leta 1270. Danes je mesto znano tudi pod poljskim imenom Oświęcim, čeprav se še vedno najpogosteje uporablja nemška različica imena. Ne glede na to, katero ime uporabljamo zanj, vsi dobro vemo, da je Auschwitz simbol za holokavst¹, zaradi česar je umrlo približno 1,5 milijona žrtev, od tega kar 90 % Židov. Glavni cilj holokavsta je bilo pobijanje evropskih Židov, kar so nacisti hladnokrvno imenovali kar »**končna rešitev judovskega vprašanja**«. V roke krutih in neusmiljenih nacistov pa so poleg drugih žrtev prišli tudi Slovenci, teh je bilo 2346. Auschwitz je kompleks treh taborišč – Auschwitz I, Auschwitz II in Auschwitz III – in predstavlja koncentracijsko taborišče, uničevalno taborišče in delavsko taborišče, vse v enem.

Slika 1: Kompleks Auschwitz, ki vključuje Auschwitz I, Auschwitz II (Birkenau) in Auschwitz III (Monowitz) (Vir: <http://www.scheisshausluck.com/about-AC.html>)

Auschwitz I je bilo glavno taborišče, ki so ga prvič odprli junija 1940. V tem delu so bili v številnih lesenih barakah zaprti zaporniki. Ta del je najbolj znan po svojem znamenitem napisu nad vhodom v taborišče, »Arbeit macht frei². Ta ciničen napis, ki je prišlekoma lažno obljubljal lepšo prihodnost, je nad vhodna vrata namestil prvi komandant Auschwitza, Rudolf Hoess.

V tem delu taborišča je bilo lociranih preko 20 lesenih barak v katerih so bili zaporniki. Posebna med njimi je bila baraka številka 11. Imenovali so jo tudi »**zapor v zaporu**« ali celo »**blok smrti**«. To je blok, ki je bil namenjen kaznovanju zapornikov. Zapornike so doletele različ-

ne kazni, nekatere so pustili stradati in so umrli od lakote, druge so obešali, tretje so ustrelili, četrte so zaprli v celice. Celice so bile zelo različne, izbrane glede na stopnjo kazni. Določene so imele v steni majhno lino, določene so bile v popolni temi, spet druge so bile tako ozke in majhne, da zapornik ni imel niti toliko prostora, da bi se lahko usedel. Za tiste, ki so bili obešeni ali ustreljeni, poleg »bloka smrti« še danes stojijo t. i. »**zid smrti**«, pred katerim so stale žrtve preden so jih ustrelili, prav tako tam še vedno stojita dva droga, na katera so zapornike obesili.

Slika 2: Napis, ki je žrtvam ob prihodu v taborišče dajal lažno upanje o lepši prihodnosti. (Vir: osebni arhiv avtorice)

Slika 3: »Zid smrti«, kjer obiskovalci muzeja, v spomin na žrtve še danes puščajo cvetje in prižigajo sveče. (Vir: osebni arhiv avtorice)

Za iztrebljanje ljudi so v tem delu Auschwitza uporabljali tudi plinsko celico oziroma komoro. Ta celica je bila nepredušna, zato so vanjo najprej napotili ljudi, kasneje pa so vanjo spustili še smrtonosni plin Zyklon B. Posledično so se ljudje, ki so bili v njej trdno zaprti, zadušili.

Poleg omenjenega bloka 11, so bile tukaj zanimive tudi druge barake, saj so v njih razstavljene številne fotografije in drugi predmeti, ki pričajo o tem, kaj se je pred 65 leti dogajalo v tem taborišču. V lesenih barakah so na ogled različni predmeti, ki so tako ali drugače pripadali ljudem, ki so bili del neusmiljenega življenja v taborišču.

Videli smo na primer zobne ščetke, krtače za lase, brivnike, moške čopiče za britje, goro čevljev, na tone las, ki so jih (predvsem) ženskam postrigli ob prihodu v kamp, najrazličnejšo posodo, oblačila, očala, ostanke lesenih nog (lesene proteze), kovčke, toalete, prostore, kjer so se taboriščniki umivali, po tleh

Slika 4: Notranjost plinske celice v kateri so s plinom pobijali ljudi, v sosednji sobi se vidi peč v krematoriju, kjer so jih po smrti tudi zažgali. (Vir: http://www.jags.org.uk/jags/teaching_learning/religious_studies/trips_and_events/the_holocaust_visit_january_2009.html)

1 **Holokávst** je sistematični genocid različnih etničnih, verskih, narodnih in posvetskih skupin, predvsem Judov, ki ga je izvajala nacistična Nemčija med drugo svetovno vojno. (Vir: <http://sl.wikipedia.org/wiki/Holokávst>).

2 V prevodu to pomeni »Delo osvobaja«.

Slika 5: Ostanki otroških oblačil, obutve in igrač. (Vir: http://en.auschwitz.org.pl/m/index.php?option=com_ponygallery&Itemid=3&func=detail&id=879#ponyimg)

Slika 7: Spominska plošča v slovenskem jeziku v Birkenau (Vir: osebni arhiv avtorice)

naloženo slamo, na kateri so spali idr.

Zame osebno je bil zagotovo najbolj ganljiv del muzeja del, v katerem so vitrine z različnimi predmeti, ki so v preteklosti pripadali otrokom. Videli smo majcene oblekice, čevljičke, igračke ...

Auschwitz II je bolj znan pod imenom **Birkenau**, ali po poljsko Brzezinka. Birkenau je bilo uniče-

valno taborišče, imenovali so ga tudi »**taborišče smrti**«. Leži približno 3 km stran od glavnega taborišča Auschwitz I. Danes ta del Auschwitza velja za največje židovsko pokopališče na svetu, imel je kar štiri krematorije s plinskimi celicami.

Ta del taborišča je veljal za najbolj kruti del kompleksa Auschwitz. Po pripovedovanju vodiča so moške, ženske in otroke z vlakom pripeljali

v Birkenau. Ob prihodu vlaka so prišleke nagnali iz vlaka, kjer jih je pričakal nacistični zdravnik Josef Mengele. Mengele je med ljudmi naredil izbor na dve skupini – tiste, ki jih bodo pred smrtjo izkoristili kot delovno silo ali za eksperimentiranje in tiste, za katere je presodil, da za to niso sposobni. Otroke je ločil od mater ter jih skupaj s starejšimi in šibkejšimi poslal naravnost v smrt. S pretvezo, da se morajo najprej vsi tuširati jih je napotil v celico (kjer tuš sploh ni bil povezan z vodovodom), jim ukazal naj se slečejo in skrbno pospravijo svoja oblačila, češ da jih bodo »po tuširanju« vsi takoj našli. Nevedni taboriščniki so ga ubogali in se natlačili v majhno plinsko celico. Ko so bili ljudje trdno zaprti v nepredušni celici, so vanj spustili smrtonosni plin Zyklon B in jih na tako grozovit način pomorili. Trupla so Mengeletovi pomočniki nato odnesli v sosednjo sobo, v krematorij, kjer so jih v pečeh tudi zažgali. Pepel žrtev so ponavadi raztrosili kar po bližnjih njivah in travnikih. Na tem delu je v vrsti stalo preko 20 lesenih barak, ki so bile prvotno namenjene

Slika 6: Vhod v Birkenau, ki ga imenujejo tudi »vrata smrti«. (Vir: http://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Vrata_smrti-3.JPG)

kot hlev za konje, kasneje pa so v njih bivali taboriščniki. V vsaki baraki je bilo ob vsaki strani stene nanizanih ogromno število pogradov, na sredi barake, med pogradi, pa je bilo narejeno primitivno betonsko stranišče.

Tukaj danes stoji tudi ogromen mednarodni spomenik, kjer je na številnih spominskih ploščah v različnih jezikih zapisano, kaj se je med leti 1940 in 1945 tukaj dogajalo. Med njimi smo našli tudi slovensko spominsko ploščo.

Auschwitz III ali **Monowitz** (poljsko Monowice) je bilo delavsko taborišče, kjer so taboriščniki delali za tovarno IG Farben. Proizvajali so sintetične gume in olje.

Del kompleksa Auschwitz sta bili tudi zgradbi »**Kanada**«³ in »**Sauna**«. V prvi zgradbi so hranili vso premoženje, ki so ga žrtve prinesle s seboj – oblačila, konzervirana hrana, diamanti, pribor itn. Druga zgradba se je imenovala »Sauna«, v njej so bile parne celice kjer so premoženje žrtev razkuževali.

Omeniti velja, da smo si v sklopu naše ekskurzije ogledali samo Auschwitz I in Auschwitz II – Birkenau. Tukaj so se odvijali tudi najbolj tragični trenutki taboriščnikov.

Po raziskovanju in pregledovanju raznih videoposnetkov, fotografij in spletnih virov sem naletela tudi na zanimiv video posnetek raziskovalca Davida Cola, ki Auschwitz prikaže v drugačni luči, nekoliko bolj

pozitivni. V videu omenja, da je v taborišču preživel ure in ure ter ga prehodil po dolgem in po čez. Najel je osebno vodičko ter opravil intervju z direktorjem arhiva v Auschwitzu, z dr. Franciszkom Piperjem. Skozi opazovanje, razmišljanje in spraševanje je David Cole prišel do zanimivih zaključkov, ki postavljajo pod vprašaj celo besede direktorja arhiva. Tako je med drugim ugotavljal, ali je plinska celica v prvem delu Auschwitza avtentična ali ne. V video posnetku omenja, da so imeli v Auschwitzu tudi »**blok življenja**«, kjer so menda zelo dobro poskrbeli za zdravje vseh taboriščnikov. Cole govori tudi o **taboriščnem gledališču** in celo o **plavalnem bazenu**, ki naj bi bila prav tako del taborišča in namenjena taboriščnikom. Razkrita je še marsikatera podrobnost, ki je obiskovalci od vodičev navadno ne slišijo oziroma ne vidijo, zato vsekakor priporočam ogled omenjenega video posnetka⁴.

Uršula Tarfila

ursa.tarfila@gmail.com

in

Helena Rojec

rojec.helena@gmail.com

Oddelek za bibliotekarstvo,
knjigarstvo in informacijsko znanost
Filozofske fakultete

Viri:

- Zemljevid, ki prikazuje lokacijo kompleksa Auschwitz. Pridobljeno 20. 3. 2010 s spletne strani: <http://www.scheisshausluck.com/about-AC.html>
- Definicija besede holokavst. Pridobljeno 19. 3. 2010 s spletne strani: <http://sl.wikipedia.org/wiki/Holokavst>
- Slika 4 - plinska celica. Pridobljeno 24. 3. 2010 s spletne strani: http://www.jags.org.uk/jags/teaching_learning/religious_studies/trips_and_events/the_holocaust_visit_january_2009.html
- Slika 5 – ostanki otroških oblek, igrač, obutve. Pridobljeno 26. 3. 2010 s spletne strani s spletne strani: http://en.auschwitz.org.pl/m/index.php?option=com_ponygallery&Itemid=3&function=detail&id=879#ponyimg
- Slika 6 – vrata smrti. Pridobljeno 20. 3. 2010 s spletne strani: http://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Vrata_smrti-3.JPG
- Raziskava David-a Cole-a v video in tekstovni obliki. Pridobljeno 30. 3. 2010 s spletne strani: <http://www.vho.org/GB/c/DC/gcgvcole.html>
- Določene številčne podatke ali točne podatke imen oseb sem preverila na uradni strani muzeja Auschwitz. Pridobljeno 27. 3. 2010 s spletne strani: <http://en.auschwitz.org.pl/h/>

³ V tem času je Kanada veljala za zelo bogato državo in ker so tudi tukaj zbirali premoženje žrtev, so zgradbi nadeli ime »**Kanada**«.

⁴ Video posnetek je dostopen na spletnem naslovu: <http://www.vho.org/GB/c/DC/gcgvcole.html>.

KNJIGA TE ČAKA. POIŠČI JO!

Strokovne srede v Pionirski - centru za mladinsko književnost in knjižničarstvo v letu 2010

Strokovne srede potekajo že 38. leto vsako 2. sredo v mesecu ob 9.30 uri v Mestni knjižnici Ljubljana, v večnamenski dvorani Knjižnice Otona Župančiča v 3. nadstropju. Namenjene so zlasti strokovnemu izobraževanju slovenskih mladinskih in šolskih knjižničarjev ter zainteresirani strokovni javnosti.

Osrednja tema programa Strokovnih sred za leto 2010 je branje: branje kot pojav, ki nam razsvetljuje notranji in zunanji svet, ga naredi vidnega ter spreminja neskončno oddaljenost v bližino (primer: Edi Kovač: Oddaljena bližina); potem branje kot podoba tega sveta, kot nenehno preslikavanje oblik v zgodbo (primer: Bernhard Schlink: Bralec); ter branje kot kulturni dogodek, ki omogoča posameznikovo rast in oblikuje civilizacije (primer: Michael Ende: Momo).

K sodelovanju smo zato povabili strokovnjake z različnih področij (knjižničarje, filozofe, psihologe, sociologe, teoretike branja, računalništva, interneta, radia, televizije idr.) in s tem prispevkom k aktivni udeležbi nagovarjamo tudi vas, ki vas te teme zanimajo in ste prepričani, da vam bodo koristile pri delu.

Do sedaj smo v letu 2010 uspešno izpeljali 5 strokovnih sred, na katerih smo poslušali in se pogovarjali z različnimi predavatelji, ki so nam predstavili vsak svoje področje. Strokovnjaki so na prvih petih srečanjih predavali predvsem o razvoju jezika in branja v sodobnem multimedijem svetu. Naslovi srečanj so bili:

- - **Razvoj jezika v zibelki družinskega branja (13. januar)**
 - Prednosti šolskih knjižnic pri razvijanju bralnih navad v družini (dr. Livija Knaflič),
 - Kako beremo z otrokom (Irena Matko Lukan),
 - Oddaja Risanka na TV Slovenija (Andreja Hafner),
- **Razvoj jezika in branja danes, I. (10. februar)**
 - Razvoj slovenskega jezika med linearnim in digitalnim branjem (dr. Veronika Rot Gabrovec),
 - Ut pictura poesis (dr. Tanja Mastnak),
 - Odnos do slovenskega jezika v sodobnem času (Andrej Rozman Roza),

- **Razvoj jezika in branja danes, II. (10. marec)**
 - Pri spoznavanju e-družabnih pojavov - brez moralne panike in tehnoloških determinizmov (mag. Lenart J. Kučič),
 - S Sr(e)čno knjigo do slovenščine kot prvega jezika (Žiga Vavpotič),
 - Slovenski jezik v stripu, strip v slovenskem jeziku (Izar Lunaček),
- **Odgovor knjižničarjev na sodobno sceno branja (14. april)**
 - Predstavitev nove postavitev leposlovnega gradiva za otroke in mladino v MKL, enoti Knjižnica Otona Župančiča, Ljubljana.

- **Strokovni izlet (12. maj)**

Majska Strokovna sredo ni potekala v 3. nadstropju Knjižnice Otona Župančiča, ampak je bila zasnovana kot strokovna ekskurzija v Celje, kjer smo si ogledali Osrednjo knjižnico Celje, zlasti njen mladinski oddelk, razstavi z naslovom *Alma M. Karlin - poti in Celje, mesto pod mestom* v Pokrajinskem muzeju ter Stari grad, gostitelji pa so nam predstavili dejavnosti otroškega oddelka knjižnice in pripravili kratek kulturni program.

2. april – mednarodni dan knjig za otroke

Ob mesečnih Strokovnih sredah bi prav posebej izpostavili dogajanje ob **2. aprilu - mednarodnem dnevu knjig za otroke**, ki smo ga letos poimenovali s sloganom iz letošnje poslanice otrokom vsega sveta (španska sekcija IBBY) **Knjiga te čaka. Poišči jo!**

2. april je dan, ki je za Pionirsko in vse, ki se ukvarjamo z mladinsko literaturo, nekaj posebnega, saj je ta dan rojstni dan Hansa Christiana Andersena in prav zato ga je IBBY, Mednarodna zveza za mladinsko književnost, razglasila za mednarodni dan knjig za otroke. Praznujemo ga vsako leto, že 43. leto zapovrstjo, letos pa je bilo še posebno slavnostno. Obeležili smo ga kar dvakrat. Prvič se je to zgodilo v petek, 2. aprila, ko smo sodelavci Pionirske na Kersnikovi 2 v Ljubljani v 3. nadstropju pripravili slavnostno prireditev, ki se je začela s pozdravnim nagovorom direktorice MKL mag. Jelke Gazvoda in s predvajanjem animiranega filma z naslovom *Knjiga te čaka. Poišči jo!*, s katerim smo obiskovalcem slikovito predstavili posta-

vitev knjižničnega gradiva na Oddelku za otroke in mladino. Nacionalne projekte Oddelka, zlasti novo postavitev in akcijo Moja naj knjiga 2010, sta predstavili vodja Pionirske mag. Darja Lavrenčič Vrabc in vodja nacionalnih dejavnosti za mlade mag. Tilka Jamnik. Med povabljenimi sta bila poleg ostalih visokih gostov tudi minister za šolstvo in šport dr. Igor Lukšič in župan Mestne občine Ljubljana Zoran Jankovič. V svojih govorih sta poudarila pomen knjige, branja in literature, še posebej pa sta izpostavila pomembno vlogo mladinske literature pri vzgoji in razvoju otrok in mladine. Minister je po koncu svojega govora podelil priznanji za »mojo naj knjigo« po izboru mladih bralcev. Priznanje za *mojo najljubšo slovensko knjigo* je dobila zbirka **Pozor, pravljice!** avtorja Primoža Suhodolčana in ilustratorja Uroša Hrovata, priznanje za *mojo najljubšo prevedeno knjigo* je dobila vampirska saga **Somrak, Mlada luna, Mrk, Jutranja zarja** avtorice Stephenie Meyer, ki sta jo prevedli Nina Medved in Urška Willewaldt.

Odlični kulturni program so prispevali otroci 5. b razreda OŠ Prežihovega Voranca pod vodstvom mentorice Brune Antauer. Po zaključku prireditve smo se z gosti sprehodili po Oddelku in si natančno pogledali novo postavitev. Prvi vtisi in ocene strokovnjakov s področja mladinske književnosti in knjižničarstva so bile zelo pohvalne.

Drugič smo letošnji mednarodni dan knjig za otroke počastili s Strokovno sredo, ki je potekala 14. aprila. Strokovno srečanje se je začelo s pozdravnim nagovorom direktorice MKL mag. Jelke Gazvoda, potem pa so nastopili strokovnjaki s svojimi referati:

- dr. Milena Mileva Blažič: *Novi pogledi na znanost – postavitevni skupini za leposlovje za otroke in mladino,*
- dr. Meta Grosman: *Izživi novih možnosti branja,*
- dr. Marjana Kobe: *Premislek o ustaljenem in novem sistemu postavitve mladinskega leposlovja,*
- dr. Igor Saksida: *Odpriost in vodenost pogovora o(b) knjigah,*
- dr. Livija Knaflič: *Nova postavitev zbližuje knjigo in bralca,*
- mag. Darja Lavrenčič Vrabc: *Predstavitev nove postavitve leposlovja na Oddelku za otroke in mladino.*

Srečanje se je zaključilo z diskusijo in z ogledom Oddelka.

Tudi ob letošnjem 2. aprilu smo v Pionirski pripravili brošuro z naslovom **Knjiga te čaka. Poišči jo!**, v kateri je natančno predstavljena nova postavitev na mladinskem oddelku, vsebuje kratke povzetke predavanj, ki so jih predavatelji predstavili na strokovni sredi 14. aprila, scenarij za film, poslanico ob mednarodnem dnevu knjig za otroke in poročilo o poteku letošnje akcije »moja naj knjiga 2010«.

O novi postavitvi leposlovja nameravamo izdati elaborat z analizo in evalvacijo že omenjene nove postavitve leposlovja na Oddelku KOŽ, kjer bodo med drugim objavljeni referati vseh referentov v celoti.

Do konca leta 2010 pa so ostala še štiri srečanja, z naslednjimi naslovi:

- **Predstavitev ustanov, ki se v Sloveniji ukvarjajo z branjem in njihovi programi (8. september)**
 - Bralno društvo Slovenije, Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS, Slovenska sekcija IBBY, JAK, Pionirska;
- **Poučno in zabavno branje (13. oktober)**
 - na tem srečanju bomo predstavili teme 5. cikla Slovenskega knjižnično-muzejskega MEGA kviza z naslovom *Znameniti Slovenci in njihove spominske hiše;*
- **Izstopajoča »zgodba« in različna branja iz Priročnika za branje kakovostnih knjig 2010 (10. november),**
- **Vrh razmišljanja o branju in evalvacija nove postavitve leposlovja na mladinskem oddelku Knjižnice Otona Župančiča z referati strokovnjakov s področja branja (8. december).**

Vsi zainteresirani si lahko natančnejši program Strokovnih sred ogledate na domači strani Mestne knjižnice Ljubljana, na elektronskem naslovu: <http://www.mklj.si>.

Darja Lavrenčič Vrabc
Mestna knjižnica Ljubljana
Pionirska – center za mladinsko književnost
in knjižničarstvo

DANES KNJIŽNIČARJI CELJSKI ...

strokovno srečanje mladinskih knjižničarjev v Celju, 12. maj 2010

Letošnje tradicionalno majsko strokovno srečanje je na pobudo MKL, Pionirske – centra za mladinsko književnost in knjižničarstvo pripravila **Osrednja knjižnica Celje**.

Zbralo se nas je **48 knjižničark in knjižničarjev z vseh koncev Slovenije**. Med njimi sta bili tudi dve mladinski knjižničarki, ki jima je udeležbo podaril žreb med mentoricami projekta Moja naj knjiga, **Helena Brulc** iz Knjižnice Mirana Jarca v Novem mestu, in **Olga Tavčar**, šolska knjižničarka iz Didaktičnega ravnateljstva Opčine. V dvorani, imenovani Levstikova dvorana, so nas pričakali gostitelji: predstavnica Občine Celje, gospa Polona Ocvirk, direktor knjižnice mag. Branko Goropevšek, vodja otroškega oddelka Ida Kreča s sodelavko Dragico Mustač in z drugimi kolegicami z otroškega oddelka.

Za vesel začetek nam je **folklorna skupina Vrtca Anice Černejeve** zapela in zaplesala venček otroških ljudskih plesov. Nato nam je **direktor knjižnice mag. Branko Goropevšek** na kratko predstavil prizadevanja občine in knjižnice, da so knjižnico lahko preselili v nove prostore in jo 18. januarja letos odprli za bralce. **Ida Kreča** nam je predstavila zgodovino in razvoj mladinskega oddelka, za katerega se je tudi v novih knjižničnih prostorih ohranilo priljubljeno ime Knjižnice pri Mišku Knjižku. V kleti nove knjižnice se odlično počutijo, imajo dovolj prostora za gradivo in številne dejavnosti, pa tudi za razstave otroških izdelkov, ki nastajajo v delavnicah. Nekatera srečanja, predvsem za otroke in starše, lahko izvedejo tudi v lapidariju Pokrajinskega muzeja, na ploščadi ali celo v kavarni. Posebno pozorni smo

bili na postavitev knjižnega gradiva za otroke in mladino, ki se v okviru starostne razdelitve in upoštevanjebralne zmožnosti približuje željam in interesom mladih bralcev.

Knjižnica ima dragoceno domoznansko gradivo in bibliotekarka z omenjenega oddelka **Andreja Videc** nam je predstavila kartografsko zbirko, v kateri so zemljevidi, atlasi, načrti in drugo gradivo, ki je nastajalo v obdobju od 16. do 20. stoletja in je dragocena priča tako slovenske kot celjske kulturne zgodovine. **Tilka Jamnik** se je v imenu Pionirske in vseh navzočih zahvalila gostiteljem za sprejem in se zahvalila vsem prisotnim za sodelovanje v nacionalnih knjižničarskih projektih v tem šolskem letu.

Vsako je dobil darilno vrečko, v kateri smo našli zemljevid Slavonije, Hrvaške, Kranjske, Istre, Bosne in sosednjih pokrajin (faksimile prve izdaje Ortelijevega atlasa iz leta 1570), razstavni katalog *Od Pšenice do Kruba* Tatjane Kač, sestavljeno Knjižnice pri Mišku Knjižku in še nekaj drugega promocijskega gradiva.

Po kavi in sladkem prigrizku, ki so nam ga prinesli iz knjižnične kavarne, smo se sprehodili po vsej stavbi. V kleti je poleg Levstikove sobe in Knjižnice pri Mišku Knjižku tudi mediateka, sicer pa se knjižnica razprostira v pritličju in še v dveh oz. treh nadstropjih. Knjižnica je prostorna in svetla, na čudoviti lokaciji na bregu Savinje, z lepim razgledom na Celjski stari grad in Miklavški hrib.

Sledil je ogled dveh zbirk Pokrajinskega muzeja Celje: stalne zbirke *Celeia – mesto pod mestom* v Knežjem dvorcu, ki nas je navdušila tudi z monu-

mentalnostjo in moderno postavitvijo, in zbirke *Alme Karlin* v Stari grofiji, ki nas je pritegnila tudi zato, ker smo to edinstveno Celjanko v tem šolskem letu predstavili v Slovenskem knjižnično-muzejskem MEGA kvizu.

Nato smo se z avtobusom povzpeli na Celjski stari grad, ki je menda največji na Slovenskem; poučili smo se o rodbini celjskih knezov in uživali v lepem razgledu na Celje in okoliške kraje ter vzpetine. Druženje smo zaključili v Gostilni Kmetec, kjer smo uživali v kosilu in sproščenem pogovoru.

Za lep zaključek je poskrbela Dragica Mustač, knjižničarka in pravljčarka iz Knjižnice pri Mišku Knjižku, ki nam je občuteno povedala pravljico o Zakladu in menihu na Celjskem starem gradu. Žal nam je prepozno zau-pala, kaj bi nas pripeljalo do skritega zaklada.

V resnici smo »zaklad« že dobili: v Osrednji knjižnici Celje ste nam namreč pripravili zelo lep sprejem in bogat kulturni program. Druženje z vami nam bo ostalo še dolgo v spominu, torej ne le *danes knjižničarji celjski ...* Hvala za čudovit dan v vaši lepi novi knjižnici in knežjem mestu! S sodelavkami v Knjižnici pri Mišku Knjižku si želimo še naprej tvornega sodelovanja in vam želimo veliko delovnih uspehov in zadovoljnih bralcev!

Tilka Jamnik
Mestna knjižnica Ljubljana
Pionirska – center za mladinsko književnost
in knjižničarstvo

NEKAJ LITERARNIH POGLEDOV NA KNJIŽNICE

POVABILO K
BRANJU

Knjižnice, kot sem na tem mestu že nekajkrat omenil, niso zaprti konceptualni prostori, o katerih se ne bi pisalo. V strokovnem smislu obstaja dovolj organizacij in akademskih pogovorov, ki bibliotekarski stroki nudijo dober teoretični okvir za motrenje svoje dejavnosti. Slednji tako nudi priložnosti za strokovni razvoj, optimizacijo delovanja, izboljševanje orodij za delo in ohranjanje učinkovitega stika z uporabniki. Po drugi strani so bile knjižnice in ljudje, ki so in delajo v njih, večkrat tudi **navdih ponujajoči fenomeni, ki so s svojim poslanstvom, zakladi in skrivnostmi vabile različne žanre umetnosti, da o njih pripovedujejo najrazličnejše zgodbe**. In zato se bomo danes na kratko ustavili ob teh slednjih.

V slovenskem jeziku smo v zadnjem obdobju na police dobili **tri izredno zanimive monografije**, ki na svojevrsten način prispevajo tako h kulturni zavesti literarne produkcije v slovenskem jeziku (ne glede na to, ali gre za prevod ali izvirno delo) kot tudi k temu, kako smo knjižničarji in kako naše knjižnice dojete s strani obiskovalcev, gostov, uporabnikov in strank.

Prvo takšno delo, ki nam je dospelo v naročje, je lanskoletni prevod **Knjižničar – Monodrama**, avtorja **Rainerja Strzolke**¹. V slovenščino nam je delo prevedel Ivan Kanič. Gre za kratko, a izredno pronicljivo delo, ki nam na prvo žogo prinaša nekaj zelo humor- nih krokijev o vsakdanjih peripetijah. Te bodo s ciničnim nasmeškom opremile vsakega knjižničarja, ki ima kaj opraviti z ljudmi in njihovimi željami, s katerimi se odpravijo v knjižnico. Knjižničar – Monodrama prinaša tragikomične situacije, zbrane v petih dejanjih. Njihova skupna lastnost je referenčni pogovor. Neuspešen seveda. Tako lahko prebiramo dialoge med uporabniki, ki ne znajo uporabljati knjižničnih katalogov (čeprav to ne zmanjša njihove samozavesti), se ne razumejo najbolje s sistemom postavitve gradiva na podlagi signature, ne vedo najbolje, kaj bi sploh radi vedeli ali pa vedo, kaj bi radi in knjižničarje dojemajo kot osebne postrežke, nazadnje pa tudi tiste, ki na

splošno pogovor s knjižničarjem dojemajo kot mentalne steroide za napihovanje svojega poznavalskega ega. In medtem, ko je večina teh situacij knjižničarjem v splošnem dobro poznana ter jim predstavlja le še občasen nasmeha vreden spomin, je drugo branje dela nekaj povsem drugega. Po streznitvi namreč bralec postane pozoren tudi na drugo plat medalje, ki pa ni prijetna za knjižničarje. Opazi namreč, da knjižničarji na svojem delovnem mestu vse prevečkrat za samoumevno jemljemo tisto, kar večina drugih ne (npr. poznavanje pravil iskanja po knjižničnem katalogu). Ali pa, da večkrat propademo na tem, da uporabnikom enostavno ne znamo ali nočemo na pravi način razložiti sistema delovanja knjižnice. Spet dostikrat je problem v tem, da sicer znamo zadostiti informacijskim potrebam naših strank, pa vendarle tega ne znamo izpeljati na učinkovit način, ki ne bi povzročal dodatne zmede. Ali pa smo v končni fazi le premalo prilagodljivi trenutku in razmeram, ki od nas terjajo za odtonek večjo fleksibilnost.

In mislim, da je avtor vsaj v enem od svojih momentov želel povedati ravno to. Namreč, da **za vse neprijetne in tragikomične situacije v knjižnici vendarle niso krivi le uporabniki**. Zelo pogosto namreč svoj lonček k temu pristavijo tudi knjižničarji sami. Zato se lahko Strzolko v tem kontekstu beremo na več načinov. Če se odločimo za **površno branje**, si bomo pridelali nekaj nasmeškov. Malce **bolj poglobljeno branje** nas postavlja pred ogledalo. In tisto tretje, **sintetično branje**, nam prinese dragocene učbeniške nasvete v izogib raznoraznim neprijetnostim. Kakorkoli se odločite, delo je dovolj kratkočasno in obenem dovolj večplastno, da vam ga lahko priporočim v čtivo.

Nadalje se lahko na kratko zaustavimo še pri literarni publikaciji, ki jo izdaja ZBDS, Sekcija za splošne knjižnice. Gre za serijo z naslovom **Zgodbe iz knjižnice** in do sedaj izdani dve deli – **Knjižnica kot moj tretji prostor (2008)**² in **Kako diši moja knjižnica (2009)**³

1 Rainer Strzolka, Knjižničar – Monodrama: Informacijski specialist ali knjižni molj? Manager ali revni poet?, Berlin, Ljubljana: Simon Verlag für Bibliothekswissen, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, 2009 (prevod Ivan Kanič).

2 Zgodbe iz knjižnice: Knjižnica kot moj tretji prostor, ur. Boris Jukić, Nadja Mislej-Božič, Bojan Režonja, Ljubljana: Sekcija za splošne knjižnice pri Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije, 2008.

3 Zgodbe iz knjižnice: Kako diši moja knjižnica, ur. Boris Jukić, Nadja Mislej-Božič, Maja Razboršek, Ljubljana: Sekcija za splošne knjižnice pri Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije, 2009.

– nastopata kot krona natečaja, na katerem so splošne knjižnice povabile vse uporabnike k ustvarjalnosti in deljenju izkušenj, doživetij in razmišljanj o knjižnicah⁴. V teh dveh knjižicah je namreč v branje ponujena kompilacija izbranih zgodb, ki so dospele na omenjena razpisa. In v branju teh pripovedi, ki niso žanrsko ali kako drugače vsebinsko omejene, lahko resnično uživamo. Zgodbe so napisane na berljiv način in ne trpijo za sindromom želje po prodaji; zgodbe nam predstavijo videnje knjižnic na način, ki ga knjižničarji preprosto ne moremo opaziti; te zgodbe na laž postavljajo vse slabo osnovane trditve o nepotrebnih knjižničarjih ali kulturi; zgodbe, ki skupaj sestavljajo pravo pravcato postmoderno izkušnjo, torej izkušnjo brez temelja in izkušnjo, v kateri svoj delček prispeva vsak avtor posebej in vsak bralec posebej. Prva izdaja Zgodb iz knjižnice je podnaslovljena z »Knjižnica kot moj tretji prostor«, torej knjižnica kot prostor, postavljen ob bok vsem tistim prostorom, kjer ljudje v resnici živijo (se družijo, tvorijo skupnost...). Tako lahko v **triintridesetih** zgodbah najdemo najrazličnejša dojetanja knjižnic z najrazličnejšimi besedami. **Nekaj kratkih o avtorjih** teh zgodb pa najdete na koncu knjižnice. Nalašč se ne bom spustil v kako analizo del, ker tu ni potrebna. **Zgodbe so privlačne, zanimive, raznolike in barvite.** Zato menim, da bo branje tudi takšno. Dodajte na svoj seznam.

In natanko isto priporočam tudi za drugi literarni zvezek Zgodb iz knjižnice. Objavljenih je osemindvajset prispevkov, ki se ukvarjajo s temo Kako diši moja

knjižnica. Tudi to zbirko zgodb lahko opišem na podoben način kot sem to storil za prejšnjo. Nemara gre tukaj še za odtenek bolj privlačne zgodbe, a mislim, da je pri tem na delu tudi osebni okus bralca. V resnici bo najbolje, da v roke vzamete obe deli in presodite sami. Zanimiv, celo **provokativen pridih** pa ima predvsem ta, drugi zvezek. Eden prvih in še danes večkrat slišan argument vseh nasprotnikov elektronskih bralnikov in elektronskih knjig je namreč prav ta, da pri branju s teh naprav izostane en zelo pomemben del rokovanja s klasično knjigo – vonj. In tudi tu vas prepuščam k razmisleku o tem, ali ta argument drži vodo ali ne. Pri odločitvi pa vam bodo v pomoč tudi zgodbe, ki na različne načine osmišljajo vonj v knjižnici.

Literarna dela, ki se nanašajo na knjižnice, pa imajo še eno prijetno lastnost, ki jih loči od vseh strokovnih del. Povečini imajo **univerzalen karakter** in jih lahko berejo vsi knjižničarji (in seveda tudi ostali). Vse prevode in izvirna avtorska dela, ki se literarno in z ustvarjalno močjo človekovega duha ukvarjajo s knjižnicami, zato lahko **spoštujemo, cenimo in priporočamo drugim.** Še posebno to velja za tiste bisere, ki so v **slovenskem jeziku.**

Tomaž Bešter

Narodna in univerzitetna knjižnica

⁴ Mimogrede, na spletni strani <http://sites.google.com/site/sekcijazasplosneknjiznice/literarni-natecaj-zgodbe-iz-knjiznice/literarni-natecaj-2010> (uporabljeno 11.6.2010) si lahko preberete besedilo trenutno aktualnega literarnega natečaja Sekcije za splošne knjižnice, ki vabi z naslovom: Knjižnica in knjige po mojem okusu.

OBVESTILA

ČASOPISJE NA dLib.si

Drage kolegice in kolegi!

Digitalna knjižnica Slovenije je pripravila abecedni seznam vsega časopisja, ki je dostopno na njenem portalu. Zaradi omejenega prostora v tiskani obliki Knjižničarskih novic, ga v njih žal ne bomo mogli objavljati. Dostopen pa bo v okviru elektronske verzije Knjižničarskih novic. Ažurirali ga bomo na dva meseca.

Vabljeni k ogledu!

Lucija Peršin

Narodna in univerzitetna knjižnica

BUKVARNA AJTA

PREDSTAVLJAMO

Po normativih in standardih za splošne knjižnice letno izločamo del uničenega in zastarelega gradiva celotne knjižnične zbirke. Do sedaj smo večino gradiva, ki ga nismo oddali NUK-u, zapeljali v mariborsko bukvarno Ciproš. Tudi zaradi pobude mnogih krajanov smo začeli razmišljati o bukvarni na Ravnah. Veseli smo, da se je v občinskem projektu kulturnega centra našel primeren prostor za mnoge bibliofile in tako smo 12. aprila, ob občinskem prazniku, v stavbi obnovljenega kulturnega centra v starem delu Raven slovesno odprli tudi Bukvarno Ajta.

Zakaj Bukvarna Ajta?

Za poimenovanje bukvarne smo razpisali natečaj. Nad odzivom ter idejami smo bili prijetno presenečeni. Komisija se je odločila, da nobenega predloga ne upoštevamo v celoti, ampak v delu, ki ga je predlagal profesor Miran Kodrin. Bukvarno smo tako poimenovali po zna-

nem liku beračice iz Prežihove Jamnice. Prepričani smo, da že iz spodnjega odlomka lahko izluščimo nekaj simbolike in upravičenost izbire imena.

Verjamemo, da je za vse ljubitelje knjig to vesela novica, saj bo tako prihranjena tudi kakšna pot v Maribor ali Ljubljano. V Bukvarni Ajta pa boste našli tudi manj stare, a še vedno zelo aktualne strokovne in tujejezične knjige ter knjige za kratek čas za otroke in odrasle in hkrati privarčevali marsikateri evro, saj tu knjige lahko kupite po simbolnih cenah.

Se večkrat vprašate, kam s starimi knjigami?!

Vsekakor ne sodijo na odpad! Sedaj lahko stare knjige, preden jih zavržete, prinesete v bukvarno. Naše zadovoljstvo je, da knjiga ne konča v smeteh

in ponovno najde svojega bralca. Veseli bomo vašega obiska, pa četudi bo to samo »sprehod po naslovih«.

Prijetno in mirno okolje vam bo prav gotovo dobro delo, zato prav prisrčno vabljeni v Bukvarno Ajta.

Bukvarna je odprta:

vsak torek in četrtek od 16. - 19. ure in vsako soboto od 9. - 12. ure.

Irena Oder

Koroška osrednja knjižnica dr.
Franca Sušnika

Slika 1: Bukvarna Ajta

»... Kakor Moškoplet, tako je bila tudi Ajta svojevrstna beračica. Znana je bila ne le v Jamnici, kamor je spadala, temveč po vsej Podjuni in vse tja gor do svetih Višarij, kamor je na leto večkrat romala. Bila ni le beračica, temveč je prenašala tudi tajne pošte, posredovala med skrivnostnimi zvezami, hodila na božjo pot za odpuščanje tujih grehov, barantala z jajci, semeni in drugimi drobnarijami. Zato so nekateri trdili, da mora biti neznansko bogata, čeprav pri njej še nihče ni videl beliča. Oblečena je bila, odkar jo je Jamnica poznala, v široko temno krilo, na glavi je imela židano aderco, vrh nje pa okrogel, črn in žametast klobuček z dolgimi židanimi pantlji, ki so ji na hrbtu segali dol do križa.

V tej podobi jo je poznalo že nekaj jamniških rodov in nihče ni vedel, koliko je Ajta pravzaprav stara. Sodeč po njenem negibnem, prstenem obrazu, bi utegnila imeti šestdeset ali pa tudi sto let. O njeni mladosti se je vedelo le toliko, da se je rodila na Drajni, v neki bajti, ki že davno ne stoji več, in da je kot mlado dekle služila na neki sosednji graščini, kjer je imela razmerje z graščakom. Iz te zveze se ji je rodila hčerka, katere pa v Jamnici nihče ni videl. Sama je trdila, da je njen otrok v svetu sreče. V Trstu se je baje poročil z njo neki bogatin, ki ji je milijone položil pred noge, zdaj pa živi v sami svili. Vedno je sanjala o tem, da se bo otrok nekega dne pripeljal v Jamnico v veliki, svetli kočiji, jo vzel potem s seboj v mesto in jo tako rešil vseh težav in nadlog ...«

PREDSTAVLJAMO

AVATARJI ŽE TUDI V KNJIŽNICAH

3D tehnologije v Mestni knjižnici Ljubljana

Po spektakularnem filmu *Avatar*, ki je ljudi popeljal v novi svet, tak, da se ga skoraj lahko dotaknemo, postaja tridimenzionalna tehnologija neprecenljiva. 3D tehnologija se širi na vsa področja človekovega delovanja in ustvarjanja. Omogoča nove oblike komuniciranja in izražanja zahtevnih idej in misli.

Avatar je kot izraz poznan v indijskem jeziku sanskrt in pomeni utelešenje boga oz. inkarnacija. Če nadaljujemo v tem duhu, bi splošne knjižnice lahko slovenske pisatelje, pesnike ter njihove junake ponovno obudile tudi v današnjem svetu. Preko njih bi se znova brala stara dela, spoznavala stara kultura in ohranjala pisna dediščina. 3D tehnologija omogoča, da domoznanske zbirke splošnih knjižnic dobijo novo podobo – atraktivno obliko, ki je današnji mladi generaciji zelo blizu. Zanje je 3D svet v okviru filmov in računalniških igrice že del vsakdanjega življenja. S to tehnologijo se knjižnične vsebine lahko prelevijo v moderno obliko, še bolj privlačno za uporabnike spletnih strani. Z vse bolj razvijajočo se računalniško tehnologijo bo 3D dostopen vsem.

Splošne knjižnice smo na področju 3D tehnologije še zelo na začetku poznavanja in uporabe. V ta namen smo v *Mestni knjižnici Ljubljana* – v okviru programa izvajanja posebnih nalog osrednje območne knjižnice – organizirali predavanje *3D tehnologija v splošnih knjižnicah*. Ta predavanja sodijo med ciklična izobraževanja *Knjižničarji regije za knjižničarje regije*. Izobraževanje na temo 3D tehnologije smo izvedli 13. aprila 2010 v Mestni knjižnici Ljubljana, Knjižnici Otona Župančiča. Udeležili so se ga knjižničarji splošnih knjižnic osrednjeslovenske regije in zaposleni Mestne knjižnice Ljubljana.

Letos, v okviru *projekta Moja ulica*, načrtujemo uporabo nove tehnologije, zato so bila ta predavanja zelo dobrodošla. Za predstavitev 3D tehnologije smo povabili dve slovenski podjetji (IB-PROCADD in MFC.2), ki na področju tridimenzionalnosti digitalizacije premikata meje. Z njihovo pomočjo smo hoteli pokazati, kako lahko še drugače predstavimo različne knjižnične vsebine.

Podjetje IB-PROCADD d.o.o. je v Sloveniji in širši evropski jugovzhodni regiji prepoznavno po implementaciji najsodobnejših orodij 3D tehnologij v procese varovanja in predstavitve dediščine, pa tudi na druga področja, kot so inženirstvo, oblikovanje, arhitektura in GIS. Vsi projekti so delno ali v celoti izvedeni s programsko in strojno opremo proizvajalcev, ki jih zastopa podjetje.

MFC.2 d.o.o. je podjetje z dolgoletno tradicijo na področju klasičnega in elektronskega arhiviranja ter zajema in pretvorbe širokega spektra gradiv v digitalno obliko. Svojo strokovnost za digitalizacijo poslovne, tehnične, kartografske, knjižnične in druge dokumentacije so razširili tudi na področje 3D digitalizacije in omogočanja spletnega dostopa do 2D in 3D digitaliziranih vsebin. Na slovenskem trgu uspešno delujejo že več kot dvajset let, navzoči pa so tudi na trgih jugovzhodne Evrope.

V prvem delu programa se je predstavilo podjetje IB-PROCADD. V svoji predstavitvi so prikazali projekte, s katerimi sodelujejo pri ohranitvi kulturne dediščine Slovenije, njihovo delovanje pa je razširjeno tudi izven naših meja, predvsem na širšo evropsko jugovzhodno regijo. Na slovenskem trgu sodelujejo z Zavodom za varstvo kulturne dediščine Slovenije (ZVKDS), Muzejem in galerijami mesta Ljubljana in drugimi ustanovami na področju kulture.

Udeleženci predavanja so si lahko ogledali zanimive primere 3D digitalizacije, pa tudi izdelave 3D natisnjenih kopij in maket, izdelanih na podlagi z digitalizacijo pridobljenih podatkov. Predstavljena je bila 3D digitalizacija in izdelava 3D natisnjene kopije najstarejše lesene konice na svetu, najdene ob arheološkem pregledu reke Ljubljanice na območju Sinje Gorice na Ljubljanskem barju, ki je potekala v sodelovanju z ZVKDS in mag. Miranom Eričem, podvodnim arheologom iz Centra za preventivno arheologijo. Sledila je predstavitev 3D digitalizacije polihromiranega lesenega gotskega reliefa sv. Heme iz Nemškega Rovta. Ta je potekala v sodelovanju z ZVKDS-ovim Restavratskim centrom in mag. Vladom Frasom Zavrlom, višjim konservatorjem-restavradorjem. Predstavljena je

Slika 1: Postopek 3D skeniranja kipa Franceta Bevka pred udeleženci izobraževanja

bila tudi 3D digitalizacija za potrebe arhiviranja reliefa Friderika IX. Ptujskega v sodelovanju s Pokrajinskim muzejem Ptuj Ormož.

Poleg projektov, izvedenih v Sloveniji, so se udeleženci seminarja seznanili tudi s potekom 3D skeniranja kipa Putta iz zagrebškega Muzeja Mimara, avtorja Andrea del Verrocchia. Za tem je bilo predstavljeno 3D skeniranje »stečka«, kamnitega nagrobnega spomenika v bližini naselja Cista Provo v Dalmaciji – v sodelovanju s podjetjem Geographica iz Splita – in 3D digitalizacija enega od muzejskih predmetov v Sarajevu v sodelovanju s prof. dr. Selmo Rizvić.

Najbolj zanimiv del predavanja je bilo »v živo« izvedeno 3D skeniranje in predstavitev postopkov 3D digitalizacije. Pred našimi očmi je nastala nova podoba kipa Franceta Bevka...

Podjetje MFC.2 se je v drugem delu predavanja predstavilo z virtualnim projektom, ki predstavlja knjižnico v novem svetu. Portal kulturne dediščine – Vlib je prototip aplikacije virtualnega sveta, ki so ga razvili z namenom, da uporabnikom omogoči dostop, pregledovanje nepremične in premične kulturne dediščine ter interaktivno komuniciranje z drugimi uporabniki. Prototip je že izdelan, vendar je še v fazi preizkušanja. V tem delu predavanja je bil prikazan tudi virtualni NUK, pri čemer se je filmski Avatar v prostorih knjižnice najbolj uresničil.

Slika 3: Podjetje MFC.2 d.o.o. vodi predstavlja svoje 3D projekte

Upamo, da smo s predavanji in člankom o 3D tehnologiji navdihnili knjižničarje in da se jim bodo porodile ideje za nove projekte. Napovedi o 3D tehnologiji so namreč zelo prodorne. Po letu 2025 naj bi bile 3D televizije prisotne v domovih že po vsem svetu. Odgovor, koliko gre temu verjeti, bo prinesel čas. V upanju, da bodo napredku sledile tudi knjižnice, pričakujemo, da nas bodo iz spletnih strani knjižnic kmalu pozdravljali knjižnični avatarji in nas popeljali skozi bogate knjižnične zbirke!

Leja Borovnjak
Mestna knjižnica Ljubljana
in
Kaja Antlejš
IB-PROCADD

Viri:

- O nas. Ljubljana: Pridobljeno 30. 4. 2010 s spletne strani <http://www.ib-procadd.si/content/view/26/33/>
- MFC.2. Predstavitev! Pridobljeno 30. 4. 2010 s spletne strani <http://www.mfc-2.si/>

Slika 2: Predstavnika podjetja IB-PROCADD d.o.o. g. Andrej Žužek predstavlja 3D natisnjene objekte kulturne dediščine

OBVESTILA

PODELITEV ODLIKOVANJA dr. BRANKU BERČIČU

Objavljamo fotografije s podelitve zlatega reda za zasluge dr. Branku Berčiču. Odlikovanje »za življenjsko delo na področju bibliotekarstva in literarne zgodovine« mu je predsednik republike dr. Danilo Türk podelil 26.4.2010. Avtor fotografij je Gorazd Berčič.

Slika 1: od leve proti desni dr. Eva Kodrič-Dačić, dr. Alenka Šauperl, dr. Primož Južnič, dr. Branko Berčič, dr. Melita Ambrožič, dr. Silva Novljan

Slika 2: od leve proti desni Saša Vuga, dr. Danilo Türk, dr. Branko Berčič, dr. Marko Kos

Slika 3: od leve proti desni dr. Primož Južnič, dr. Melita Ambrožič, dr. Silva Novljan, dr. Danilo Türk, dr. Branko Berčič, dr. Eva Kodrič-Dačić, dr. Alenka Šauperl

DIGITALNA KNJIŽNICA SLOVENIJE

POTEK DIGITALIZACIJE V LETU 2009 IN PRVI POLOVICI LETA 2010 V NUK

V letu 2009 je potekala digitalizacija knjižničnega gradiva NUK po rednem letnem načrtu, ki je predvideval razmeroma obširno digitalizacijo serijskih publikacij, zlasti znanstvene in strokovne periodike. Načrtovano je bilo, da bodo naši zunanji izvajalci v letu 2009 naredili kar 580.790 skenogramov serijskih publikacij (starejših časnikov in starejših ter sodobnih časopisov) ter 448.750 skenogramov monografskih publikacij. Zaradi obsežnosti zasnovanih projektov smo del digitalizacije prenesli v leto 2010.

Ob koncu leta 2009 smo tako pričakovali, da bomo pridobili še 568.016 skenogramov serijskih publikacij, med njimi približno 1.800 znanstvenih člankov, in 540.000 skenogramov iz naslova digitalizacije monografij po projektu *Europeana Travel* in v okviru projekta *Digitalna knjižnica Slovenije dlib.si / Digital Library of Slovenia - dlib.si*.

krbeli za digitalizacijo 500 doktorskih del, ki so na Univerzi

nastajala vse od prve disertacije v letu 1920.

V okviru projekta *Europeana Travel* digitaliziramo potopise ter domoznanske in etnografske monografije; številni zanimivi naslovi so že dostopni prek portala dLib.si, skupaj s čudovitimi vedutami (81 objektov) in zemljevidi (50 objektov). Že v marcu 2009 pa smo v zbirko Digitalne knjižnice Slovenije dodali Škofjeloški pasijon, najstarejše ohranjeno dramsko besedilo v slovenskem jeziku.

Pred iztekom leta 2009 smo zbirko člankov obogatili z 8.585 novimi objekti, zbirko časopisja pa s 3.175. celimi številkami posamezne publikacije. Zaključena je bila digitalizacija 17 različnih naslovov starejših serijskih publikacij (101.453 skenogramov), ki so dostopne prek portala dLib.si:

Digitalizacija zaključena v letu 2009								
naslovi publikacij	število skenogramov	Skupno število pdf		naslovi publikacij	število skenogramov	Skupno število pdf		
		številk	članki			številk	članki	
Besednik (1869 - 1878)	1.844	171		Slovenski glasnik (1858 - 1930)	3.922	162		
Etnolog (1926 - 1944)	13.374	205		Slovenski pravnik (1881 - 1944)	25.090	3.262		
Etnolog: nova vrsta (1991 - 1999)		15	190	Ljudski pravnik (1946 - 1952)		383		
Slovenski etnograf (19448 - 1990)		9		Notarski vestnik (1925 - 1927)		56		327
Ilustrirani Slovenec (1924 - 1932)		370		Tedenske slike (1914 - 1918)		10		41
Jezik in slovstvo (1955 - 2002)	14.551	370		Tribuna: študentski časopis (1951 - 1998)	13.009	198		
Kronika (1953 - 2001)	12.967	392		Vesna (1892 - 1894)	3.365	198		
Psihološka obzorja (1992 - 1999)	3.456	392		Zora (1872 - 1878)	2.226	150		
Slovenka (1893 - 1902)	2.644	2.934				150		
		302	2.632			0		
		1.445				34		
		131	1.314			0		
		272				150		
		24	248			0		
		1.004				0		
		0	1.004			0		

V letu 2009 smo tako digitalizirali 195 monografskih publikacij - doktorskih in magistrskih del - v okviru projekta DIZZIS. Ta se je vsebinsko nadaljeval v projektu *Digitalna knjižnica Slovenije dlib.si / Digital Library of Slovenia - dlib.si*, ki ga financirajo Norveški finančni mehanizmi. V sodelovanju z Univerzo v Ljubljani in s številnimi knjižnicami posameznih fakultet smo pos-

V letu 2010 smo nadaljevali z digitalizacijo starejših serijskih publikacij. Slovenski narod je že v celoti dostopen prek portala dLib.si, prilogi Rodoljub in Slovenski tehnik pa sta še v digitalizaciji. Časnika Jutro vključno s Ponedeljsko izdajo in s prilogami (Ponedeljek, Mlado jutro, Življenje in svet) ter Domoljub s prilogami bosta v zbirko Digitalne knjižnice vključena v pole-

tnih mesecih, še prej pa bomo dopolnili časnik Slove-
nec (trenutno so dostopne številke iz let med 1879 in
1923).

Prav tako je skoraj zaključena digitalizacija sodobnih
znanstvenih in kulturnih serijskih publikacij, med kate-
rimi so tudi zveneči naslovi. Časopis za kritiko znano-
sti (1973 – 1992), katerega novejša številke objavljamo
v dogovoru z založnikom, je prav gotovo razveselil
številne družboslovce in humaniste, prav kmalu pa
bodo digitalizirani tudi Problemi od začetka izhajanja
v šestdesetih letih dalje. Revija Socialna pedagogika je
dostopna tako v obliki člankov kot številke od prve
številke prvega letnika dalje, kmalu pa ji bomo, prav
tako v obeh oblikah, pridružili še Socialno delo. Med
naravoslovnimi revijami smo načrtovali digitalizacijo
Geologije od prvega letnika 1953 dalje, ki bo javnosti
prek spleta dostopna konec poletja. Skupaj smo digita-
lizirali približno 71.400 strani sodobnih znanstvenih in
kulturnih serijskih publikacij.

Pod okriljem projekta *Digitalna knjižnica Slovenije*
dlib.si / Digital Library of Slovenia - dlib.si poteka v sode-

lovanju z Osrednjo knjižnico Celje in ptujsko Knjižni-
co Ivana Potrča digitalizacija regionalnih časnikov iz
druge polovice 20. stoletja: *Novi tednik SZDL, Novi*
tednik NT&RC, Celjski tednik SZDL, Celjski tednik OF,
Savinjski vestnik, Tednik in Ptujski tednik v skupnem
obsegu 100.200 skenogramov.

Vse leto je potekala tudi digitalizacija člankov pomem-
bnejšega dnevnega časopisja (109.109 skenogramov).

Zaradi sporazumne prekinitve sodelovanja z enim
izmed izbranih izvajalcev digitalizacije so publikacije
Documenta Praehistorica, Slovan (1902-1917) in
Kres, katerih digitalizacija je bila načrtovana za leto
2009, predmet ponovnega razpisa v letu 2010.

Daša Pokorn

in

Mojca Šavnik

Narodna in univerzitetna knjižnica

CERKVICE V IZOLI

V okviru študijskega krožka Svet v
dlaneh – skozi druge kulture spoz-
navamo sebe, smo se zadnji petek v
aprilu odpravili kar na pot po Izoli
– le da čas ni bil le sedanj, pokukali
smo tudi v daljno preteklost, ko je
bila Izola še otok, obdan z obzid-
jem...

Na pot po zgodovini mesta nas je
popeljal dr. Gregor Vučko, ki se
ljubiteljsko ukvarja z raziskovanjem
preteklosti Izole, predvsem pa z
raziskovanjem njenih sakralnih spo-
menikov.

Gregor Vučko, doktor medicine, se
je rodil leta 1982 v Koprju. Gimna-
zijo je končal v Piranu in diplomiral
na Medicinski fakulteti v Ljubljani.

Od rojstva živi v Izoli in je trenut-
no zaposlen kot zdravnik speciali-
zant v Zdravstvenem domu Koper.
Zgodovino Izole je pričel preučeva-
ti, ko je - v okviru društva Jona -
kot pobudnik pričel sodelovati v
projektu »Zakladi Izolska kultura
preko sakralnih objektov«. Štiri leta
je vodil projekt in pomagal ustano-
viti muzej »Zakladi svetega Mavra«.
Dve leti je tudi vodil festival
»Alietski večerik«. V okviru društva
Jona je pripravil več predavanj na
temo zgodovine izolskih sakralnih
objektov, tako tudi v naši knjižnici.

Ob tej priliki smo mladega zdravni-
ka prosili, da nam odgovori na
nekaj vprašanj.

MKI: Gospod Gregor Vučko, v
društvu Jona ste dali pobudo za
raziskovanje izolske sakralne dediš-
čine. Kdaj je bilo to? Kako ste prišli
na to idejo? Kdo vse je sodeloval v
projektu? Še preden pa nam odgo-
vorite na ta vprašanja, nam prosim
povejte kaj o društvu Jona!

GV: Jona – društvo mladih kristja-
nov je mladinsko društvo
(ustanovljeno leta 2001), namenje-
no izvajanju dejavnosti za otroke in
mladino. Poleg teh dejavnosti pa
društvo že peto leto izvaja projekt
»Izolska kultura preko sakralnih
objektov«. Prav ta projekt je spod-
budil raziskovanje izolske sakralne
kulturne dediščine. Prvotni namen
je bil, da bi obiskovalcem Izole
omogočili voden ogled cerkva. Z

odprtjem razstave, oz. muzeja »zakladi sv. Mavra«, pa se je začelo tudi raziskovanje zgodovine in ostalih kulturnih spomenikov v Izoli. Istočasno smo spoznavali tudi nekatere zamrle običaje, npr. romanje »Intorno dei monti«, ko se je, s prošnjami za dobro letino, poromalo po cerkvah na izolskem podeželju. Omenjeno romanje smo tudi ponovno oživel.

MKI: Štiri leta ste vodili projekt raziskovanja izolskih cerkva. Kaj ste v tem času ugotovili? S pomočjo katerih virov ste raziskovali preteklost? Koliko je bilo nekoč cerkva v Izoli in katere so še ohranjene? So se spomini na te cerkve morda ohranili v ljudskem spominu, v kaki legendi?

GV: Lahko bi rekel, da je v teh letih projekt prestal porodne bolečine. Sistematično smo popisali umetnišne v cerkvi sv. Mavra, umetniška dela, ki so se nahajala na cerkvenem podstrešju, smo, vsaj za silo, zavarovali. Počasi lahko mnoge predmete že umestimo v objekte, katerim so pripadali. Lani smo v projekt vključili tudi cerkev sv. Marije Alietske. Projekt se odvija v mesecu juliju in avgustu. Posamezno cerkev v tem času obiše okoli 10.000, razstavo pa 4.000 obiskovalcev.

Pisnih virov, iz katerih črpamo podatke, je toliko, da ni prostora, da bi vse naštel. So pa podatki raztreseni po arhivih in številnih publikacijah, zato nekoliko manjka samostojna monografija.

Cerkva je bilo, govora je o župniji in ne o občini, skozi zgodovino v Izoli vsaj 26. Neobstoječe so: sv. Petra, Frančiška, Marine, Anderja (pri vratih in na trgu), Jerneja,

Antona, Lovrenca, Donata, Foske, Pelagija, Simona, Nikolaja, starega sv. Roka in Elizabete.

Danes jih je v samem mestu ostalo 5 (sv. Maver, sv. Marija Alietska, sv. Janez, sv. Dominik in sv. Katarina), zunaj mesta pa 3 (sv. Rok, Marija Loretska in sv. Jakob). K temu moramo prišteti še pokopališko in bolnišnično kapelo. Spomin na porušene cerkve se ohranja predvsem s topografskimi imeni (npr. zaliv sv. Simona, hrib sv. Donata, ulica sv. Petra ipd.), večina ulic, ki je nosila imena po teh cerkvah, pa je bila v prejšnjem stoletju preimenovala. Za ohranitev spomina bi lahko, kakor je bilo storjeno npr. v Piranu, sedanje ulice označili tudi s starimi imeni (npr. ulica sv. Jerneja, kontrada sv. Katarine ipd.). Podobno bi veljalo storiti tudi za druge ulice, npr. Besenghijeva ulica, Zamarinova ulica ipd.

MKI: Kaj pa preproste kapelice, se boste lotili tudi raziskovanja kapelice? V Piranu so se na primer lotili obnavljanja kapelice in nekatere piranske kapelice imajo svoje posvojitelje. Kako je s tem v Izoli?

GV: Pri majhnih kapelicah je težava v tem, da so bile v zasebni lasti in se večinoma v vizitacijskih poročilih niso omenjale. Danes jih je v Izoli ohranjena le peščica (lepo je ohranjena kapelica v Trinkovi ulici). S kapelicami so tudi označevali kraje, kjer so predhodno stale cerkve. Tako je, sicer v razpadajočem stanju, ohranjena kapela sv. Donata, ob stari cesti proti Gažonu. Vendar te kapele niso v cerkveni lasti, tako da so popolnoma odvisne od dobre volje lastnikov objektov, na katerih stojijo.

MKI: Koliko je danes še cerkva v Izoli, v kakšnem stanju so, v čigavi lasti so in kakšnemu namenu služijo?

GV: Kot sem omenil jih je v mestu 5, od tega sta sv. Maver in sv. Marija Alietska obnovljeni, sv. Janez in sv. Dominik sta, na žalost, v razpadajočem stanju. Cerkev sv. Katarine, ki je v občinski lasti, pa je preurejena v telovadnico in samo po zunanosti spominja na prvotni namen. Zunaj mesta so še tri cerkve, ki so obnovljene. V vseh obnovljenih cerkvah se redno ali občasno odvijajo verski obredi. Cerkev sv. Marije Alietske je namenjena tudi kulturnim prireditvam s primerno vsebino. V cerkvi sv. Mavra je muzej »zakladi sv. Mavra«, pri sv. Jakobu pa so občasno slikarske razstave. Cerkvi sv. Janeza in Dominika pa služita kot skladišči.

MKI: Na predavanju ste podali tudi nekaj zanimivih predlogov za boljšo uporabo cerkva in drugih kulturnih spomenikov v Izoli, na primer Besenghijeve palače. Bi tudi našim bralcem zaupali te predloge?

GV: Osebno sem mnenja, da izolska kulturna dediščina ni primerno izkoriščena. Palača Manzioli ima odlično namembnost, kar pa za druge palače ne morem trditi. Palača Besenghi, ki je vrhunec baročne umetnosti, je obiskovalcem praktično nedostopna, podobno je s palačo Zanon. Te in druge palače, bi morala občina nameniti protokolarnim dejavnostim, muzejem, morda knjižnici. Tudi stara občinska palača bi morala biti namenjena kot protokolarna stavba županstva.

Se je pa potrebno najprej lotiti osnovnih stvari. Označiti je potreb-

no pomembne stavbe z informacijskimi tablamami, kot je bilo storjeno že drugod. Tudi to je del splošnega izobraževanja.

MKI: Dve leti ste vodili Alietske večere. Kaj vam je to delo pomenilo? Koga vse ste povabili? So ljudje zadovoljni s tem, da ima cerkev Marije Alietske novo namembnost? Ali so v tej cerkvi tudi še maše?

GV: Po dolgoletni obnovi te cerkve, bi bilo resnično škoda, da ne bi obogatila kulturnega dogajanja v Izoli. Tako smo ob otvoritvi pripravili prvi festival klasične glasbe, ki smo ga ponovili lansko poletje. Sodelovali so domači glasbeniki in tudi izvajalci iz tujine. Cekev je bila ob vseh dogodkih polna. V Izoli

resnično manjka klasične glasbe in ta cerkev je kot nalašč za to. Maše pa so v tej cerkvi vsako soboto zvečer.

Je pa gospodarska kriza pokazala zobe tudi na tem področju, zato bo verjetno letos festival »na dopustu«.

MKI: Dr. Gregor Vučko, kakšni so vaši raziskovalni načrti v bodočnosti?

GV: Idej ne zmanjka, čas pa ni moj zaveznik. Na prvem mestu je opozarjanje na pomen kulturne dediščine, ki jo imamo Izoli, ne zgolj sakralne. Je pa pomembno opozoriti, da so sakralni objekti pomemben del kulturne dediščine, nekateri celo nacionalnega pomena, česar se premalo zavedamo.

Pred kratkim sem začel delati na projektu, ki ga je pričel že moj praded in upam, da bo v nekaj letih dostopen vsem.

Rad bi predvsem spodbudil posameznike, da se začnejo zanimati za zgodovino svojega mesta in odgovorne, da je po najboljših močeh ohranjajo.

MKI: Zahvaljujemo se vam za pogovor.

GV: Hvala tudi vam za vprašanja in še enkrat hvala za povabilo.

Pogovarjala se je Špela Pahor
Mestna knjižnica Izola

KNJIŽNIČNE
PRIREDITVE

TATJANA PRODAN RAZSTAVLJA V MESTNI KNJIŽNICI

V mesecu maju smo v knjižnici postavili kar dve novi razstavi: abstraktne slike iz opusa Prostoru duha akademske slikarke Martine Žerjal iz Izole ter okrasne in uporabne predmete Tatjane Prodan iz Kopra.

Ker smo o Martini Žerjal že pisali, smo tokrat zaprosili za pogovor gospo Tatjano Prodan.

MKI: Gospa Tatjana, povejte nam najprej prosim nekaj o sebi! Kje živite, s čim se ukvarjate, kdaj ste začeli z ustvarjalnimi konjički?

GT: Najprej hvala za prijazno povabilo in možnost predstavitve mojih izdelkov. Živim v čudoviti vasi nad Kopro, z okolico v vseh možnih barvah narave, ki kar sama vabi k ustvarjanju. S konjički lovim ravnotežje med svojimi ustvarjalnimi željami in službo v finančni ustanovi. Prepričana sem, da mi kar dobro uspeva.

Že od nekdaj zelo rada obdarujem prijatelje z darilci, ki jih naredim sama in v njih vpletem del sebe.

MKI: Razstavili ste zelo raznolike izdelke, od voščilnic do otroških copatk. Največ dela ste zagotovo imeli z

oblikovanjem vaše pravljичne istrske vasice... Iz kakšnega materiala so narejene figurice? Zakaj se zdijo podobne jaslicam – ste jih namenoma tako oblikovali?

GT: Moja istrska vasica je v resnici del jaslic. Vsako leto dodam nekaj figuric. Mojo družino, trte, soline ... Vse izdelujem iz das mase, ker se suši na zraku. Dodam naravne materiale, ki se mi zdijo primerni in so v ravnovesju z osnovno barvo .

MKI: V mavričnih barvah ste splekli mnogo otroških copatk in jih postavili v krog ... Vitrini ste dali ime: Na obisku pri Muci copatarici ... So copatki napolnjeni s sivko, rožmarinom in namenjeni odganjanju moljev, ali imate morda toliko vnukov?

GT: Hvala za čudovito idejo sivka, rožmarin ... Mislim, da bom res poskusila kaj takega. Med mojimi uporabnimi konjički je ročno pletenje in kvačkanje, kjer se lahko poigravam z barvito mavrico prepletajočih se niti. Ker predstavljam svoje izdelke v knjižnici, sem želela vstopiti v pravljico in Muca copatarica se mi je zdela najprimernejša.

MKI: Izdelujete tudi škatlice vseh velikosti, v katere

Slika 1: Utrinek z razstave

shranjujete iz posebne mase narejena znamenja horoskopa, prašičke za srečo in druge predmete ... Kaj vas je pripeljalo na pot škatličarke?

GT: Ko želiš nekaj podariti ni važen samo izdelek, ki ga narediš z ljubeznijo, ampak tudi embalaža, saj je le ta del darila samega.

MKI: Tudi vaše voščilnice iz papirja in valovitega kartona so lepe, še bolj pa so mi pri srcu slike s šopki iz naravnih cvetlic ... Sami nabirate cvetje in ga sušite? Kje ste se naučili te tehnike?

GT: Cvetje in trave nabiram sama, le vrtnice kupim in nato vse skupaj posušim. Pred leti sem želela ohraniti podarjene šopke cvetja čim dlje za spomin na osebe od katerih sem jih prejela. Pričela sem s preizkušanjem

Slika 3: Utrinek z razstave

ohranjanja in rezultat so slike s posušenimi šopki.

MKI: Izdelujete tudi vrtnice iz živo rdečih jesenskih listov ruja ... Ste se tega sami naučili?

GT: Uživam ob opazovanju narave, cvetov, trav ... Impresionirana sem nad prečudovitimi barvami ruja. Prepričana sem, da me je vse kar delam naučila narava. Samo posnemam jo.

MKI: Katere materiale še uporabljate pri izdelovanju?

GT: Izdelujem še veliko drugih, predvsem uporabnih predmetov iz gipsa, lesa, kanel ... vrtnice in druge cvetove iz blaga ...

MKI: Kakšni pa so vaši načrti za prihodnost? Čemu boste posvetili največ časa, največ ljubezni?

GT: V prihodnosti? Želja je veliko, ustvarjalnega navdiha tudi. Želim si, da bo vedno več ljudi podarjalo darilca prežeta s svojo ljubeznijo. Svoje znanje, ideje in izkušnje želim podariti naprej, vsem ki to želijo.

MKI: Gospa Tatjana, hvala vam za ta pogovor. Želimo vam še veliko ustvarjalnih dni!

GT: Še enkrat hvala za možnosti, ki jih v vaši knjižnici ponujate vsem, da pokažejo širši javnosti svoje ustvarjanje.

Slika 2: Utrinek z razstave

Pogovarjala se je Špela Pahor
Mestna knjižnica Izola

ZVEZA BIBLIOTEKARSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE
Sekcija za splošne knjižnice

»BRALNA KULTURA V SLOVENSКИH SPLOŠNIH KNJIŽNICAH: predstavitev dobrih praks«
(18. 11. 2010)

RAZPIS ZA REFERATE

Zaradi pobud in zanimanja kolegov knjižničarjev za predstavljanje dobrih praks pripravlja Sekcija za splošne knjižnice ob dnevu slovenskih splošnih knjižnic strokovno srečanje, na katerem bomo lahko pokazali naše uspešno delo na področju razvoja bralne kulture.

Posvet bo v **četrtek, 18. 11. 2010**, v dopoldanskih urah. Kraj dogajanja in uro začetka bomo sporočili naknadno.

Posvet je namenjen prikazu dobre prakse slovenskih splošnih knjižnic s poudarkom na projektih in dejavnostih za različne ciljne skupine, ki jih knjižnice namenjajo razvoju bralne kulture.

Bralna kultura je del osnovne bralne pismenosti, ki je ena od ključnih dejavnikov posameznikovega družbenega in osebnega uspeha. Povezana je z branjem, v prvi vrsti kakovostnejšega gradiva. Dejavnikov bralne kulture v knjižničnem sistemu je več, najpomembnejši so: strokovni delavec, knjižnična mreža in knjižnična zbirka, promocija branja, motivacija za branje, bibliopedagoške dejavnosti. Pomembno je, kako knjižničarji uredijo in predstavijo zbirko, predvsem pa, kakšno nabavno politiko imajo. V zadnjem času se v našem prostoru postavljajo vprašanja o upravičenosti nabave knjig, ki so med najbolj izposojanimi, z vidika javnega pomena knjige. Posvetovanje naj prikaže, kaj knjižnice naredijo za razvoj bralne kulture.

Vabimo vas, da prijavite svoj prispevek za ta posvet. Na razpolago bo projektor, dostop do interneta in ozvočenje. Vsak avtor bo imel 20 min časa za predstavitev svojega prispevka, lahko pa je predstavitev krajša in nekaj minut namenil vprašanjem obiskovalcev. Žal pa potnih stroškov ter honorarjev za avtorje ne bo moč zagotoviti. Kriteriji za prijavo in izbiro prispevka so naslednji:

- Prispevek prikazuje storitve, projekte ali dejavnosti, ki so povezane s spodbujanjem branja za različne ciljne skupine.
- Prispevek prikazuje storitve, projekte ali dejavnosti, ki so že potekle ali še potekajo in katerih učinek je že možno oceniti.
- Na izbor vpliva tudi izvirnost prikazane dobre prakse.

Prosimo, da vaše prijave posredujete najkasneje do ponedeljka, 15. septembra 2010. Prijavite se na naslovu: andreja.storman@kam.sik.si.

Za dodatne informacije pa sva vam Breda Podbrežnik Vukmir in Andreja Štorman na voljo tudi na tel. št. 01/ 831 12 17.

Prosimo vas, da v prijavi na kratko opišete svoj prispevek v naslednji obrazec:

Naslov projekta	
Izvajalec	
Ciljna skupina	
Opis projekta, dejavnosti (do največ 1000 znakov brez presledkov)	
Metode in oblike dela	
Učinki oz. doseženi cilji	
Kontaktne osebe za dodatne informacije	

Če bo več prijavljenih, kot jih bo možno razporediti v predvideni čas namenjen posvetu, bo o izbiri odločal **programski odbor** posveta v naslednji sestavi: Breda Podbrežnik Vukmir, Urška Lobnikar Paunović, Andreja Štorman Vreg, Nadja Mislej Božič in Ksenija Medved. Referenti bodo pravočasno obveščeni o izbiri.

OBVESTILA

OGLASI

DELO IŠČE

Urška Vimer-Kovaček
Malejeva ul. 6, Ljubljana
GSM:041/384 220
El-naslov: urska.vimer@gmail.com
Rojstni podatki: 21.06.1966 v Ljubljani, slovenska državljanka

Izobrazba: Univerzitetna diplomirana bibliotekarka
Strokovna znanja: opravljen strokovni izpit za naziv bibliotekar; licenca – dovoljenje za katalogizacijo monografskih publikacij v sistemu COBISS.SI
Sedanje usposabljanje: V letu 2010 se udeležujem tečajev v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani (NUK) in na Institutu informacijskih znanosti v Mariboru (IZUM) za strokovno obdelavo (katalogizacijo) sestavnih delov – članok, kontinuiranih virov (serijskih publikacij), za izdelavo bibliografij raziskovalcev, prevzemanje bibliografskih zapisov iz tujih bibliografskih baz ter za redakcijo bibliografskih zapisov.
Zaposlitveni cilji: delo na področju strokovne obdelave monografskih publikacij, sestavnih delov, kontinuiranih virov in za izdelavo bibliografij v nacionalni knjižnici ali v visokošolskih, specialnih in splošnih knjižnicah.
Oblike želenega delovnega razmerja: delo za nedoločen čas, delo za določen čas ali delo po podjemni pogodbi.
Delovne izkušnje: februar, marec 2010 – usposabljanje na delovnem mestu v NUK-u: katalogizacija, redakcija bibliografskih zapisov, inventura, oblikovanje bibliografskih zapisov za elektronske knjige; september – december 2009 – priprava, kreiranje in kontrola bibliografskih zapisov doktorskih disertacij Univerze v Ljubljani (1919-1967) zaradi priprave na predstavitev v DLib (projekt NUK in Univerze v Ljubljani). April-avgust 2009 – delo v knjižnici OŠ Dob. Skupaj 7,5 let delovne dobe v knjižnicah različnih tipov.

Znanja:

Tuji jeziki: angleški jezik – aktivno, hrvaški jezik – aktivno, francoski jezik – pasivno, latinski jezik – pasivno ; *zmožnost branja besedil v srbski, makedonski in ruski cir. pisavi.

Računalniška znanja: COBISS –licenca za katalogizacijo monografskih publikacij, Word for Windows, Internet in elektronska pošta, osnove Excella.

Sposobnosti in značaj: delavnost, samostojnost, vztrajnost, uravnovešen značaj.

DELO IŠČE

Sem univerzitetna diplomirana bibliotekarka in italijanistka z opravljenim strokovnim izpitom iz bibliotekarstva. Med študijem sem vsebinsko in formalno obdelovala gradivo ter opravila tečaj za bodoče udeležence COBISS iz katalogizacije monografij na oddelku za Posebno knjižnično gradivo v NUK-u. Med delom v knjižnici Otona Župančiča sem se seznanila z ureditvijo gradiva, ki sem ga sortirala in vstavljala. Imam opravljen izpit za ECDL-start. Od tujih jezikov aktivno obvladam italijanščino, nemščino in angleščino. Poleg tega imam opravljen certifikat za aktivno znanje nemščine, ki je moj materni jezik. Zaposlitev iščem v katerikoli knjižnici, saj mi je knjižničarsko delo v veliko veselje. Dosegljiva sem na telefonski številki 031 581 366.

OBVESTILA

NAVODILA AVTORJEM

Jezik objavljenih prispevkov je praviloma slovenski, v skladu z odločitvijo uredništva, pa tudi angleški. Avtorji morajo uredništvu poslati jezikovno pravilno besedilo. Prejetih tekstov uredništvo ne lektorira. Avtor tudi v celoti odgovarja za vsebino prispevka. Avtorsko pravico do objavljenih prispevkov ima izdajatelj publikacije, avtor obdrži moralne avtorske pravice.

Naslov prispevka mora biti kratek in jasen, dopolni se lahko s podnaslovom. Pri poročilih s strokovnih posvetovanj in drugih srečanj naj bodo v naslovu/podnaslovu prispevka navedeni naslov posvetovanja oziroma srečanja ter kraj in datum dogodka.

Pod naslovom naj bo naveden avtor prispevka (oziroma avtorji), in sicer vedno v polni obliki (ime in priimek). Če je avtorjev več, naj sami določijo vrstni red imen avtorjev. Poleg imena

avtorja je treba navesti tudi sedež ustanove, kjer je avtor prispevka zaposlen ali ime fakultete, če je študent, ter elektronski naslov avtorja. Tudi pri večjem številu piscev je treba pri vsakem posamezniku navesti vse zahtevane podatke. Pri citiranju virov naj avtorji upoštevajo navodila revije Knjižnica. Dolžina prispevka naj ne presega 20.000 znakov (vključno s presledki).

Prispevek lahko poleg teksta vsebuje tudi slike (preglednice, diagrame, fotografije ipd.). Vsaka slika naj ima zaporedno številko in naslov. Če avtor slik ne vključuje v besedilo prispevka, naj bo v njem jasno označeno, katera slika sodi na določeno mesto v tekstu. Pri vsaki sliki je treba navesti tudi njeno avtorstvo (avtor je lahko pisec prispevka ali kdo drug). Pri portretni fotografiji je potrebno navesti tudi imena oseb v polni obliki (ime in priimek), in sicer z

začetno navedbo "Od leve proti desni: ...". Avtor prispevka mora uredništvu predložiti pisne izjave oseb na portretni fotografiji, da se strinjajo z javno objavo fotografije v Knjižničarskih novicah. Slikovno gradivo lahko avtorji priložijo tudi v JPG ali TIF formatu.

Z oddajo prispevka uredništvu se šteje, da avtor soglaša z objavo svojega prispevka v tiskani in elektronski obliki Knjižničarskih novic.

Pošiljanje prispevkov

Prosimo, da članke in prispevke pošljete uredništvu publikacije v elektronski obliki, in sicer na naslov icb@nuk.uni-lj.si. Pošljete jih lahko tudi na disketi ali CD-ROM-u na naslov Narodna in univerzitetna knjižnica, Informacijski center za bibliotekarstvo, Turjaška 1, 1000 Ljubljana. Prispevkov ne honoriramo!